

د زرو دوکان

د استاد عبدالحمید افغان له فیسبوک پاڼې څخه راخیستل شویو لیکنو ټولګه

Ketabton.com

لیکنه: استاد عبدالحمید افغان
راتولونه او ترتیب: اجمل هیوادمیل

لنډ وضاحت :

افغانستان کلونه کلونه په اور کې وکړیدلو تجربه شوي خبره ده چې جنگ هر څه نابودوي همداسې يې وکړل زموږ ستر علمي، مذهبي او ملي څلي ونړیدل هغه افغانستان چې يو وخت يې په اسيا کې د عروج لمر ځلا کوله اوس پرديو خيراتو ته ناست دي يو وخت وه چې فاتحانه ايران ته داخلیدلو اما اوس په کتارونو کې ايراني ويزو ته ولاړ دي عجيبه خلک يو ولاړ شو بيا ونړیږو يا خدای(ج) راته غوصه ده او يا مور ته د عقل کارول عار او پیغور ښکاري هر ظلم، جبر او ستم راباندي وشو هر ظالم خپله فارموله وکاروله هر جابر خپله اسله وازمایله چې پناه مو کړي

مگر دا ملت پولادي ارادي او کلک عزم لري الله يو نادره ښيگنه او لورینه پرې کړې هغه د قلم په گوتو کې ساتل دي د هر کس له گوتو چې قلم ولویري بل يې حتما نيسي لويډلو ته يې نه پریردي يو ستوری که لویږي بل يې په ځای راخيژي دا خاوره چې د سلهاوو قلموالو ارامگاه ده مگر خوشبخته ده چې اوس هم پکې د سلهاوو قلموالو قدمونه دا خاوره ښکلوي يو له دغو درنو هستيو نه چې دغه خاوره يې د لرلو وياړ لري استاد حامد افغان صيب ده تاسف سره چې افغان صيب مي له نږدې نده ليدلی په خواله رسنيو يې تعقيبوم الله ورته ښه علم ور کړی هره ليکنه يې بې شميره ښيگنې لري هر څوک ترې مستفيد کيدلی شي هره ليکنه يې له سرو زرو سره پيمانه کيدلی شي نو پدې اساس مي وغوښتل هغه ليکنې يې راټولي کړم چې په فيسبوک يې نشروي او هغو خلکو ته يې د کتاب په بڼه ورسوم چې تر اوسه ندي ترې برخمن شوي الله دادي کار حوصله او توان راکړه چې يو شمير ليکنې مي راټولي کړې همدا خدمت مي په وس پوره وه ورته اجرا مي کړ برک سبز تحفه يی

- درويشان

په گوتو دي برکت قلم دي روان!!!

اجمل هېوادمل
پکتیا مرکز گردیز ابراهیم خیل

❖ **برياليٽوبونه** په سمو پرېکړو سره ترلاسه کيږي،
سمې پرېکړې په مهارتونو سره کېدلی شي او
مهارت له ناکامو تجربو زده کيږي! نو ناکاميو ته
مه تم کيږه! ناکامي به مو ځنډوي، خو پاتې
کوي مو نه.

❖ **د يوه** شيعي او يهـودى نادره کيسه

ابن قدامة المقدسي (وفاة: ٦٤٣) رحمه الله ليکي:
شيخ ابوبکر الحرائي په کال: ٥٩٧ هـ کې کيسه راته
کوله چې د دمشق، قاسيون غره کې د "الصالحين"
کوڅې ته ورغلو، هلته د علويانو (اهل تشيع) د يوه
مشر کره مېلمانه شوو، هغه زموږ ډېر عزت او بڼه
مېلمه پالنه وکړه، د اهل تشيع د دې مشر يو
يهـودى خادم و، چې ده ته ډېر نږدې و او ده خپل
ډېر مسؤليتونه ورته سپارلي و.

زموږ يوه ملگر هغه شيعه مشر ته وويل: مشره!
ټولې چارې دې بڼې او په زړه پورې روانې دي، الله
د شرافت، سخاوت او غيرت صفتونه درکړي دي، خو
دا يو کار دې خوندور نه دی، هغه دا چې يو يهـودى
غلام دې دومره درنږدې کړی! دا کار مو سم نه بولم.

شيعه مشر ورته وويل: ستاسو خبره پر ځای ده، خو
ما ډېر غلامان او مينځې اخيستي دي، مگر د دې
يهـودى غلام په څېر امانتدار او اخلاصمن غلام مې
تراوسه نه دی ليدلی، دی زما ټول کارونه په ډېر

اخلاص، صداقت او امانتداري سره مخته وري او زه
يې له زياتو کارونو بېغمه کړی يم

مجلس کې يوه سړي ورته وويل: کله چې دومره
ښه دی نو د اسلام منلو دعوت ولې نه ورکوې؟!
شاید مسلمان شي، په دې سره شيعه مشر خپل
غلام راوغوښت، هغه چې راغی ويې ويل: زه پوه
شوم چې تاسو زه څه شي ته راغوښتی يم ...
هغه ورته وويل: ستا بادار ته ښه پېژنې، د هغه
سخت او فضيلت درته معلوم دی او دا هم چې
هغه ستا سره مينه لري؟ غلام وويل: بلکل راته
معلوم دی او زه هم مينه ورسره لرم، هغه ملگري
ورته وويل: نو بيا ولې د دې خپل مهربانه مشر دين
(اسلام) نه منې؟!

غلام وويل: تاسو پوهيرئ چې زه يه يهودی يم،
عزيز/موسی عليهما السلام محترم او عزتمن نبي
بولم، که زه پوه شم چې زموږ يه يهودو کې داسې
خلک شته چې زموږ د پيغمبر مېرمن فاحشه او زانیه
بولي، د هغې پر پلار لعنتونه وايي او د هغه ملگري
ښکښي؛ نو هيڅکله به زه د داسې يهوديت
پيروي ونه کړم، نو اوس که زه اسلام قبلوم د چا
اسلام قبول کړم ... ؟

هغه ملگري ورته وويل: د خپل بادار شيعه مشر دين
ومنه! غلام وويل: د ده اسلام زه نه منم! ځکه دی د
خپل پيغمبر په مېرمن عائشه کې څه ډول خبرې
کوي؟! دی د خپل پيغمبر درانه او خواږه ملگري:
ابوبکر او عمر (رضي الله عنهما) څومره سپک

يادوي؟! او دا زما ضمير نه مني چې د محمد (ﷺ) دين مې منلی يي، خو په مېرمن يې تهمتونه او توروته لگوم او ملگري يې بنکنځم، تر دې خو زما خپل دين (يهوديت) راته بڼه دی!

د يهودي غلام له دې خبرو وروسته شيعه مشر څه وخت چوپ او په چروت کې کېناست! وروسته يې غلام ته وويل: لاس راکړه! هغه چې لاس ورکړ؛ ويې ويل: {أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمدا عبده ورسوله} او زه پخپلو سپکو کړنو توبه گار يم! يهودي غلام د خپل بادار لاس په لاس کې نيولی و او زياته يې کړه چې زه هم وايم: {أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمدا عبده ورسوله}. او دا چې د اسلام هر مخالف دين باطل دی.

ويل کيږي له دې وروسته شيعه مشر پاک مسلمان وگرځيد او غلام يې هم له يهوديت بېزاري او رښتيني مسلمان شو. النهي عن سب الأصحاب، للمقدسي (۱۱۳)

□□□□□□□□

❖ "زه ټوله خیر يم"

له جوماته خوشاله ورغی، خپلي مېرمني ته يې موسل او په ځير ځير کتل! هغې ورته کړه خیرت دی، څنگه راته گورې؟! ده ورته وويل: جومات کې ملا صاحب ويل: خپلي مېرمني ته په مينه کتل ثوابونه

لري! هغې ورته وويل: ما درته ويل چې "زه ټوله خير
يم".

❖ **که** د ټيټ سړي دې اوږد سيوري وليد؛ پوه شه
چې لمر په ډوبيدا دی! هسپانوي #متل

❖ **الوفاء بأسماء النساء**

{د لس زره #حديثپوهانو_مېرمنو کتاب}

دا د وخت نادر کتاب (الوفاء بأسماء النساء) نوميری،
په دې کتاب کې د هغو مېرمنو تراجم او ژوند ليکونه
راغلي چې په ځانگړې توگه يې د حديثو علم کې
زده کړې کړې دي، دا ستر کتاب په (43) ټوکه کې
چاپ شوی! په دې کتاب کې د (10000) هغو مېرمنو
تراجم او ژوندليکونه راخيستل شوي دي چې د نبوي
حديثو په علومو کې يې زده کړې کړې دي.

دا کتاب عربي ژبه کې ليکل شوی او انگليسي ته
هم ژباړل شوی دی، د کتاب ليکوال د هند وتلی
عالم دکتور محمد اکرم الندوي دی، چې فعلا برتانيه
اوسي، ليکنې سره مله عکسونه د کتاب او د کتاب
د ليکوال دي، نوموړي دکتور د دې کتاب په ليکلو له
(15) کاله زيات وخت لگولی، د کتاب په اړه نښه
تفصيلي معلومات په راتلونکو پوستونو کې درکوم،
تاسو ټول حضرات، نر اوبنځې زموږ وال څارئ، دلته
به ډېر داسې څه زده کړئ چې سترگې به مو

خلاصې او ذهنونه به مو پراخه شي. بفضل الله
تعالی ومنه. نور بیا

❖ **الوفاء** بأسماء النساء (٢)

{د لس زره # حدیثپوهانو مېرمنو کتاب}

په دې کتاب کې دکتور محمد اکرم الندوي د هغو
مسلمانو مېرمنو د ژوند حالات راخیستي دي چې
هغوی د اسلامي نړۍ مختلفو سیمو کې، د نبوت له
زمانې رانیولې ترننه، د نبوي حدیثو په درس او
تدریس بوختې پاتې شوې دي.

دا تراجم او ژوند لیکونه دکتور الندوي له مختلفو
مأخذونو راټول کړي دي، لکه د اسماء الرجال، له
کتابونو، د استادانو ژوند لیکونو، د مشایخو او په دې
اړه له نور ګڼ شمېر کتابونو نه، چې هغو کې چاپ او
ناچاپ زیات کتابونه راځي، داراز له نورو کتابونو او د
خلکو له سینو نه مختلف معلومات راجمعه کړي دي.
بناغلي ندوي دا معلومات د دمشق، ترکیې، مصر،
برتانیه، المان، هند، المغرب او د نړۍ له نورو
کتابخانو، راجمعه کړي دي

د دې کتاب مقدمات او سرریزه مستقل او ځانګړی ټوک
دی، چې د کتاب د معلوماتو په اړه دقیقه څېړنه په
کې شوې ده، د اسلامي تاریخ اوردو کې د مېرمنو
په ځلانده علمي رول تفصیلي معلومات او لاسته
راوړنې رايوځای کړي دي، د کتاب دا سرریزه دیارلس
کاله پخوا په انګلیسي ژبه (AL-MUHADDITHATM:)

شوی او خپره شوې ده او د لوستوالو منځ کې یې زیات مقبولیت پیدا کړی.

❖ **پاچا** سوی ته لینده کش کړه، خو ونه لگید! او سوی لا تېز شو، یوه #چاپلوس وویل : سبحان الله ! مړ، سوی دومره ټوپونه وهي ..

❖ **د ژوند** غوره صحنه

نړیوال چوپ خولی ټوکمار، چارلي چاپلین (Charles Chaplin) وایي : پلار سره مې د یوه فلم ټیکټ پېرلو ته ولاړ وم، زموږ نه مخکې د یوې غریبي کورنۍ غړي ولاړ وو، د هغوی له جامو نه یې غریبي بنکاریدله، خو ماشومان یې ټول ډېر خوشاله وو، د فلم په اړه یې خور مجلس نښلولی وو او ټولو په مینه مینه سره خندل، پلار یې چې د ټیکټ اخیستلو کړکی ته ورنږدې شو، ورو بېرته راشاته شو، مېرمني سره ورو وغړیدی، څه وخت دی او مېرمن یې دواړه خپه ودریدل.

زما پلار له جیب نه شل ډالر راوايستل، د هغه سړي شاته یې وغورځول، د سړي پر اوره یې لاس کېښود او ورته کړه یې: دا شل ډالره ستانه ولويدل، سړي ورواخيستل، سترگې یې اوښلنې شوې او زما له پلاره یې مننه وکړه. هغوی چې ننوتل پلار مې زه له

لاسه ونيولم، له كتاره راووتلو او بېرته كور ته روان شوو. ځكه پلار مې يوازې هماغه شل ډالر لرل!

چارلي چابلين وايي: له هغې ورځې ترننه مې پخپل پلار وياړم، دا مې د ژوند تر ټولو غوره صحنه وه چې ليدلې مې ده، ان له هغه فلمه هم غوره وه چې ومې نه ليد.

❖ **يوه** #چاپلوس نادر وصيت ليكلي:

قبر کې مې ولاړ دفن کړئ؛ ټول ژوند مې په رکوع تېر کړی!

❖ **صحابي**: يه د الله نبي ﷺ! زړه مې ډېر سخت دی

نبي ﷺ: د يتيم پر سر لاس تېروه او مسكين ته ډوډۍ ورکوه. مسند أحمد

❖ **يوه** سړي عمر بن الخطاب رضي الله عنه ته وويل: فلان رښتيني سړی دی، عمر ورته وويل: سفر دې ورسره کړی؟ هغه ول نه، عمر ورته وويل: کله دې شخړه ورسره راغلې ده؟ هغه ول نه، عمر ورته وويل: کله دې کوم شی امانت ورته ايښی؟ هغه ول نه، عمر ورته وويل: نو ته هغه نه پېژنې، فکر کوم جومات کې دې ليدلی،

چې سر يې ښکته پورته کوه. عيون الأخبار لابن
قتيبة

❖ **ايوب** عليه السلام ته چا وويل: د الهي ازمويڼي
پر مهال څه شی ډېر درته سخت و؟ هغه
وږمايل: زما پر حال د دښمنانو خوشالی. عيون
الأخبار 117/3

رښه! د دښمن له خدا مو وساته.

❖ **ورکړه** د لاس نه، د زړه کار ده!

افريقايي #متل

❖ **سپين** وښتاتان د عمر زياتيدا نښه ده، نه د عقل
زياتيدا. يوناني #متل

❖ د **يوه** مين خو جملې

صحابه کرامو رضي الله عنهم له رسول الله ﷺ سره
زياته مينه لرله، د دې ميني ډېرې بېلگې لرو، زما د
حديثو ناچاپ اثر کې مې په دې اړه ځانگړې برخه
(باب) راخيستې ده، دلته په ځانگړې توگه د حديثو د
مشهور راوي ابو هريرة رضي الله عنه ځانگړي
اسلوب ته تم کيرو، د هغه مختلفو رواياتو کې د ده دا
ځانگړې جملې د هغه د فواري او څپخپانده ميني

غمازي کوي، هر مومن خوند ورنه اخلي او له رسول
الله ﷺ سره د هر مومن مينه تحريکوي او بنوروي.

هغه له ميني ډکې جملې په عربي کې هم خورې
لگيري او پښتو کې هم پستې او د زړه ژورې لمس
کوي، نو دلته يې عربي متن له پښتو ژباړې سره
ستاسو مخته ردېم:

✓ أوصاني خليلي (دوست مې وصيت راته کړی)

✓ صدق خليلي (دوست مې رښتيا ويلې)

✓ حدثني خليلي الصادق رسول الله ﷺ (رښتيني
دوست مې، رسول الله ﷺ، حديث راته بيانوه)

✓ حدثني أبو القاسم نبي التوبة ﷺ (د توبې نبي
ابوالقاسم حديث راته بيانوه)

✓ إني سمعتُ حبي أبا القاسم ﷺ (زما له حبيب او
گران ابوالقاسم ﷺ، نه مې اوريدلي)

✓ حدثني حبي أبو القاسم، الصادق المصدق ﷺ ( )
زما حبيب او گران، رښتيني او رښتيني بلل شوي ابو
القاسم، حديث راته بيانوه)

دا جملې اکثره د ابو داود په السنن کې راغلې دي،
داراز صحيح مسلم، مسند أحمد، الدار القطني،
البيهقي او د ابو عوانة په المستخرج کې هم راغلې
دي.

❖ "بیکاره"

که مېرمن هوټل يا کومه مؤسسه کې ډوډۍ پخوي
"نانوايه" يې بولي، خو چې خپل کور ډوډۍ پخوي؛
"بېکاره" يې يادوي!

چې د نورو ماشومان روزي "ماشوم روزونکې" يې
بولي، خو چې خپل اولاد روزي او ساتي؛ "بېکاره"
يې بولي!

که د مؤسساتو دفترونه پاکوي بيا هم يو نوم ورته
ردي، خو چې خپل کور صفا کوي؛ "بېکاره" يې بولي!
چې د نورو اولادونو ته زده کړه ورکوي "ښوونکې" يې
بولي، خو چې خپل اولاد ته زده کړه ورکوي "بېکاره"
يې بولي!

غربي نظام، پر کور د مېرمنو کار ته ارزښت نه
ورکوي، کور کې د مېرمنو هر ډول مهم او گټور کار
"نه کار" بولي، دوی غربي ښځه په دې قانع کړې ده
چې په کور دننه کار يې هيڅ ارزښت نه لري، که
مېرمن خپل حيثيت ثابتول او د نورو توجه ځان ته اړول
غواړي؛ د کور له حدودو دې بهر ووځي.

د غرب دا ظاهره او پېښه اوس پخپله د غرب
#هونبنياران د يوې ستونزې په توگه ترغور لاندې
نيسي. البته په دې لړ کې ځينې استثنائات شته
چې اسلام حل ورته لري، خو مور د ژوند په عملي
ډگر کې دې استثنائاتو ته د حل پيدا کولو پر ځای
همدا کيسه تکراروو چې "اسلام حل ورته لري".

❖ په يوه داسې کار نورو ته غوسه کيږو چې هغه
پخپله هم کوو!

څه #مور يو!

❖ پر #مجرد بمبار

عرب له کوژدن مخکې په شرعي طريقه د نجلی
ليدني (النظرة الشرعية) ته ورځي او دا شرعي
طريقه هم ده، يو عرب #مجرد ليکي: زه مې له مور
سره ولاړم چې يوه نجلی ووينو، هلته چې ورغلو،
مېلمستون کې کېنستلو، د نجلی مور و پلار راسره
ناست وو، څه وخت وروسته مخ پټې نجلی راغله،
ليړ ځنډ کېنستله، بې له مخ لوڅولو پاڅيدله او ولاړه!
ليړ وروسته مې مور اشاره راته وکړه چې څو، زه نه
تلم، خو د مور په ټينگار ولاړ شوم، بهر مې مور ته په
قهرښه لهجه وويل مال مورې دا نو څه ليدنه وه،
هغې مخ هم لوڅ نه کړ او په منډه ووتله؟! مور مې
ورو غوندي راته وويل: زويه هغې ماته ويلي و چې
زوی مې دې خوښ نه شي زه مخ نه لوڅوم... مجرد
خوارکی وايي: اتې له مور سره خاموش او نری
غوندي راروان شوم.

❖ پلار که اولاد ته ظالمانه او ناحقه ښېرا وکړي؛
گناهگاريږي او دا د اولاد لپاره د هغوی د گناهونو
کفاره گرځي او که صبر پرې وکړي الله تعالی به

اجر ورکوي. مجموع الفتاوى لابن تيمية (31)
(303/

❖ **هغه** تازه له زندانه راوتلی و او د ځان لپاره د چا لور کوژده کولو ته ورغی، د نجلی کورنۍ ورته وویل: زموږ کورنۍ ټول دینداره خلک یو، له زندان راوتلي ته خپله خور و لور نه ورکوو، ده ورته وویل: یوسف علیه السلام هم له زندانه راوتلی و، نه د اقتصاد له پوهنځي؟! راوي زیاتوي او خو د نجلی وروڼه له خدا تېک ورته وغځیدل، اخیر یې ورونیو، د کور څنگ ته کوهي ته یې وغورځوه او ورغړ یې کړ: انتظار کوه، کومه قافله درته راځي، هغوی به دې راوکاري.

❖ **که** له بستر سره دې ډېره مینه نه وی او د کوټې چت کې دې ډېر چروتونه هم نه وهلی؛ د نړۍ ستر بريالی سړی به وې.

❖ **امام** احمد بن ابي غالب الحربي (وفاة: 555هـ) رحمه الله ته یو سړی ورغی، ورته ویې ویل: امیر ته راسره ولاړ شه، هغه ته زما باره کې ووايه چې زما اړتیا راپوره کړي، امام الحربي ورته وویل: راځه چې دواړه دوه دوه رکعته لمونځ وکړو او الله ته سوال وکړو، زویه! زه داسې نه کوم چې خلاصه دروازه (د الله دروازه) پریردم او

بندی دروازی (د امیر دروازی) ته روان شم. ذیل
طبقات الحنابلة (۲/۴۹)

پایله: د خپلو ستونزو د حل لپاره لومړی خپل ټول
وس او توان په کار واچوئ، ورسره په اخلاص او
عاجزي د خلاصو دروازو څښتن، الله تعالی ته زاری
کوئ چې یا الله، اړتیاوې مو راپوره کړه او له تا پرته
مو بل چا ته مه محتاجوه، یعنی تر خپله وسه د
واکمنو دروازو ته مه ورځئ، مگر که بله لاره او چاره
نه وه.

❖ **یو** ترکی لیکي: تاسو به یې منئ یا نه، خو زه
100% رښتیا وایم، کله چې د زلزلې په لومړیو
سختو جټکو راغورځار شوم، د تېښتي لوری هم
نه و، له کړکۍ نه بهر مې چې وکتل ټول
ګاونډیان مو راویښ شوي وو، ما په ټولو نارې
کړې، مال الله یادوئ، نورې لارې بندې دي، په
الله قسم کوم تر ټولو لومړی مې ما زما د هغه
ګاونډي له خولې د "الله اکبر" نارې واوریدلې
چې هغه په ښکاره ملحد و!!

❖ د **صحابه** کرامو د لوی شتمن او جنتي صحابي
عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه د سخا په
اړه وتلی تابعي ابن شهاب الزهري رحمه الله
وايي: د مدينې منورې خلک ده ساتل! د
مدينې يوې دريمې خلکو ته يې قرضونه ورکړي

و، د دویمې دریمې یې پورونه پرې کړي و، بلي
دریمې سره یې خپلوي پالنه. او امام الزهري د
هغه د تواضع او عاجزي په اړه وايي: هغه به د
خپلو غلامانو منځ کې نه پیژندل کیدی!

طبقات ابن سعد (124/2)

البدایة والنهاية (179/7)

❖ **بې** تبصیرې

یو پنجابی لیکي: مشرف دا ډېره موده دوی کې د
مرگ په انتظار پروت و، دا مهال هغه سره د خپلي
کورنۍ یو فرد هم نه و! مېرمني به یې روغتون ته
لگښت ورلیږه نوره کراچی کې پر خپل کور ناسته
وه، زامن یې هم خپلو کورونو کې اوسیدل، وروستیو
شپو کې دوه متقاعد پوځیان او یو د هغه سپی
"پاشا" ورسره و! خو د ساختلو پر مهال یوازې د هغه
سپي "پاشا" ورسره پاتې و.

❖ **زلزله** کې د یوه شامي ټوله کورنۍ ختمه شوه،
نو هغه ولیکل: هغوی ټول آرام شول، مگر زه
نه..

❖ **ناشکره** سره ښېگڼه؛ لکه بحر کې عطر
شیندل! پولنډي #متل

❖ **یوه** خپلي مور ته موبایل کې وویل: مورې دوه لونه مې وزېږیدلې، پر یوه ستا نوم ږدم او پر بله مې د خوانبې نوم ږدم، مور یې ورته وویل: زویه! لیر صبر وکړه، زه په منډه درځم او هغه زما د نوم واله په کې خوښوم...

❖ **له** پاچهې غوره ژوند

د عباسي خليفه المتوکل نږدې ملگری او وزير الفتح بن خاقان وايي: يوه ورځ متوکل ته ورغلم، هغه سر ښکته ځړولی او په چروت کې تللی و، ورته ومې ويل: د مومنانو اميره! ولې چروتونو کې ډوب یې؟! په الله قسم، که د ځمکې پر مخ نه ستا نه د چا ښه ژوند یې او نه به د چا دومره نعمتونه یې.

متوکل راته وویل: کوم سړی چې پراخ کور لري، نېکه مېرمن لري، تیاره روزي ورته راځي، مور نه پېژني چې ضرر ورته ورسوو او نه مور ته اړتیا لري چې سپک یې کړو؛ د دې سړي ژوند زما نه ډېر غوره دی! البداية والنهاية (١٤/٤٥٤).

يعني :

✓ پراخه کور لرل

✓ نېکه مېرمن لرل

✓ د ضرورت روزي لرل

✓ واکمن نه پېژندل

✓ واکمنو ته اړتيا نه لرل؛

له پاچهي غوره ژوند دی

❖ **مرحوم** ملا نصر الدین وایي: ماشومتوب کې به هم کله ریشخند راشکه وسو، یو وخت مې په یوه ماشوم مړه مرغی خرڅه کړه! مال دا ویده ده، مازدیگر راوینبیري.

❖ **خلوربول** ملگری

زرین اکا کیسه کوله، ول زموږ له یوه کم عقل کلیوال نظرگل نه سخت تنگ شوم، چې چرته به تلم دی به راپورې نښتی و، یوه ورځ د ده له لاسه د سهار څپه کې له شپانه سره ووتلم، ټوله ورځ مې د غرو له ښایسته لمنو، شنو ورشوگانو، د مېړو له شور و زور او د شپانه له پوڅو خوندونه واخیستل، خو د رمې څنډه کې به مې چې د شپانه خلوربول ملگری ... ولید نظرگل به رایاد شو...

❖ **کابو** 14 سوه کاله پخوا، وتلی تابعي معاوية بن قرّة (وفاة: 113هـ) رحمه الله وایي : د نن زمانې له خلکو د خیر او ښو تمه مه لرئ، بلکې چې څوک شر درته ونه رسوي، په دې خوشاله اوسئ، دې زمانه کې چې څوک شر نه درته

رسوي؛ هغه داسې وشمېرئ لکه ډالی چې
درکوي. تاریخ دمشق (۲۷۰ / ۵۹)

❖ د **سلفو** د واده بېلگه

استاد: خو ورځې نه وې؟!

شاگرد: مېرمن مې وفات شوې وه!

استاد: بله به کوي؟

شاگرد: هو، خو فعلاً ډېر بې وسه يم

استاد: زما لور مې درکړله

مانېام شاگرد ته چا دروازه وروټکوله، چې ورووت
استاد يې ولاړ و، لور يې هم ورسره وه! شاگرد ته
يې کړه دا هماغه زما لور ده، چې نن مې تا ته نکاح
کړه! استاد ولاړ او لور يې ورپرېښودله!

دا استاد د وخت وتلی امام او لوی تابعي سعيد بن
المسيب نومیدی، رحمه الله تعالی، لور يې هم
ستره عالمه او د وخت نامتو پېغله وه، دومره چې
ستر اموي خلیفه عبد الملک بن مروان څو ځله د
خپل زوی ولید لپاره ورنه غوښتې وه خو ده نه
ورکوله. دا هم د سلفو رحمهم الله د واده يوه بېلگه!

❖ د **سفیان** الثوري رحمه الله مجلس ته يو ځوان
عالم ورغی، د مجلس بر سر کې کېناست، په
هسکه غاړه، کېرژن غوندي غړیدی، له مشرانو

علماء و يې غټه ويله، نو سفیان ورته غوسه شو
 او ورته ويې ويل: سلف داسې نه وو، يوه هم د
 امامت دعوه نه کوله، دېرش کاله به يې چې د
 علم په زده کړه کې تېر کړل؛ بيا به د مجلس بر
 سر کې کېناستل او ته ستا نه په مشرانو تکبر
 کوې؟! ولاړيره! بيا چې زما مجلس ته رانږدې نه
 شې. المدخل إلى السنن للبيهقي ١٧٧٦

❖ **يوه** ليکلي و، کوچنی ورېرې مې د مصر د
 اهراماتو انځورونه کتل، وروسته يې راته وويل
 چې کله جنت ته ولاړه شم، فرعون نه به
 پوښتنه کوم چې دا يې څنگه جوړ کړي دي، ما
 ورته وويل: فرعون به جنت کې نه يي، هغه خو
 به جهنم کې يي، ورېرې مې راته وويل: ښه بيا
 ته پوښتنه ورنه وکړه.

❖ **څوک** چې دروغژن شي؛ گواکې ايکسپاير او له
 کاره ولوېد!

❖ **هونسيار** چې خطا شي؛ تاسف کوي او #احمق
 چې خطا شي؛ فلسفه شرو کړي!

❖ د **عثماني** سلطان سليم اول گټوره کيسه

عثماني خليفه سلطان سليم اول ته معلومات ورسيدل چې استنبول کې د ارمنيانو، روميانو او يهودو نامسلمان اقليتونه له مختلفو لارو هڅې کوي عثماني دولت ته مشکلات او ستونزې جوړې کړي، نو سلطان سخت غوسه او يادو اقليتونو ته په قهر شو، دستې يې فرمان صادر کړ چې ياد اقليتونه بايد سمدستي اسلام ومني او کوم يې چې اسلام ونه مني د هغو سرونه دې ووهل شي.

دا خبره د خ.ح.لافت شيخ الاسلام علي افندي (زمبيلي علي مالي افندي) رحمه الله ته ورسيدله، هغه د وخت ستر عالم و، په دې خبره ډېر زيات خپه شو، ځکه اهل ذمه او اسلامي هيواد کې مېشت کافران، بايد په زور اسلام منلو ته مجبور نه کړل شي، دا کار د اسلامي اصول سراسر خلاف دی، په چا باندې په زور اسلام منل قران کریم منعه کړي دي { لا إكراه في الدين } . هيڅوک بايد د دې قاعدې مخالفت ونه کړي، ان که د وخت سلطان او پاچا وي هم.

خو د سلطان سليم اول مخ کې چا څه ويلی شوی؟! د هغه پر وړاندې هيچا خوله نه شوی چوله کولی، نو دا به چا ورته ويلي و چې دا کار ناروا دی او دا د اسلام د اصولو خلاف کار دی، البته دا شونې وه چې د وخت شيخ الاسلام هغه سره خبره وکړي، ځکه عثماني دولت کې د "شيخ الاسلام" مقام ډېر لوړ و او د وخت هر سلطان به يې زيات احترام کوه،

نو شیخ السلام د سلطان د دې ناروا پر خلاف څه ویلی شوی.

شیخ الاسلام علي افندي خپله چپنه واغوستله او د سلطان د قصر پر لور روان شو، د سلطان مجلس کې یې هغه ته وویل: خبر راته رسیدلی چې نامسلمان اقلیتونه پر اسلام منلو مجبوروي؟! سلطان ورته وویل: همداسې ده، په دې کې څه مشکل ده؟ شیخ الاسلام په ډاډ لهجه او متانت سره ورته وویل: دا کار شریعت کې ناروا دی، قران له دې کاره منعه کړې ده، ستاسو نیکه (محمد الفاتح) هم د استنبول نیولو پر مهال هیڅوک اسلام منلو ته نه و اړ کړي، نو ته باید د اسلام احکام ومنې او د خپل نیکه لاره هم ونیسې.

سلطان سلیم تېز واکمن و، د شیخ الاسلام خبري خوند ورنه کړ، غوسه شو، ورته ویې ویل: ای علي افندي! د دولت چارو کې ستا مداخله ورځ تربلې زیاتیري! له دې کاره به کله لاس اخلې؟! شیخ افندي ورته وویل: ای سلطانه! پر بنو امر او له بدو منعه زما وجیبه ده، دا به زه خامخا ترسره کوم، زه باور لرم چې ماته به په ټاکلي وخت مرگ راځي، بناء په دې لاره کې له هیچا ډار نه لرم.

سلطان سلیم اول پر خپل دریځ ولاړ و، شیخ افندي ته یې وویل: ای شیخ الاسلام! دا کارونه ماته پرېږده، ده ورته وویل: داسې نه ده، زه ستا د آخرت غم هم کوم، د اسلام اصول پرېښودل مو آخرت ته تاوان ده، شیخ افندي جدي شو او ورسره غوسه

هم شو، نو زیاته یې کړه: گوره سلطانه! که زما خبره
ونه منې بیا زه بله لاره غوره کوم!!

سلطان په هېښتیا وپوښتی، له بلې لارې مو مطلب
خه دی؟! شیخ افندي ورته وویل: سلطانه! بیا ستا د
عزل کولو فتوی صادروم!! ځکه ته د اسلام د ستر امر
مخالفت کوې او په دې صورت کې زه ستا د عزل
کولو فتوی صادرولی شم ... سلطان سلیم پوه شو
چې خبره ناسم لور ته روانیږي، ټولو عثمانی خلیفه
گانو علماؤ ته زیات احترام لاره، نو د شیخ افندي
خبره یې ومنله او له خپلې پرېکړې تېر شو. او
نامسلمان اقلیتونه خپلو عقایدو کې ازاد پرېښودل
شول. روائع من التاريخ العثماني لأورخان محمد علي

❖ د **عرب** کوچي له یوه پرېر او پیاوړي گاونډي سره
جنجال تر محکمې ورسید، هلته قاضي ورته
ووویل: تا نه دې اوریدلي چې رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
گاونډي سره د ښه چلند باره کې څومره ټینگار
کړی دی؟! کوچي ورته وویل: د رسول مبارک
گاونډیان خو د علي، جابر او سلمان الفارسي
(رضي الله عنهم) په رقم خلک وو، نه د دې کچر
په څېر ...

راوي زیاتوي قاضي صاحب له ډېرې خدا له چوکۍ
ښکته ولويد

معجزه جمله!

يوه سيالی کې له 200 زياتو کسانو برخه واخيستله،
سيالی کې له گډونوالو غوښتنه شوې وه چې يوه
لنډه جمله کې دا لاندې معناگانې ځای کړئ:

ارامي

چوپتيا

امنيت

راحت

نېکمرغي

ډاډ

خوښي

سوکالي

گډونوالو مختلف ډوله جملهې وليکلې، خو دې ټولو
کې د يوه کس جملهې سيالی وگټله، هغه ان اوله،
دويمه دريمه او افتخاري ټولې ډالۍ وگټلې! بلکې د
راتلونکي کال کيدونکو سياليو کې هم دی گټونکی
اعلان شو!! اخير دې ظالم څه معجزه جمله ليکلې
وه چې دومره ډالۍ يې وگټلې؟! هغه ليکلي و

«مېرمن مې ويده ده»

❖ د ترکیې شوروم نومي ښار کې د "غریب دادا" په نوم مشهور زیارت و، کابو 100 کاله به خلک د تبرک لپاره ورتلل، خو کله چې د لاري ازادولو لپاره د سیمې ښاروالی د زیارت بېخایه کول وغوښتل او قبر یې وپلټه، تابوت مکمل تش پروت و! اتې ټول خلک وازې خولې پاتې شول!! یوه په کې وویل شکر چې تش دی او د بل شي هډوکي په کې نسته ...

❖ ابو عثمان الزاهد (وفاة: 298هـ)، د خراسان دومره ستر ولي و، لکه د بغداد جنید! الله دې ټول وښيي، دی یوه ورځ د وعظ لپاره کېناست، نو د ډېر وخت لپاره چوپ پاتې شو، وروسته یې دا بند وویلې:

وغيرُ تقِيٍّ يَأْمُرُ النَّاسَ بِالتَّقِيّ

طَبِيبٌ يُدَاوِي وَالطَّبِيبُ مَرِيضٌ

او بې تقوی سړی خلکو ته پر تقوی امر کوي، طبیب خلکو ته درمل ورکوي، خو طبیب پخپله ناروغ دی... او په دې سره ورته ناست خلک ټول په ژړا شول...
تفسیر ابن کثیر

دا بند د ځان باره کې هم 100% رښتیتي راته ښکاري ... مور په گناهونو لړلي او د خطاگانو گوډي؛ هره ورځ خلکو ته نصیحتونه کوو، خو خپله ...

❖ نادرکه مخلوق

مشهور ترک ژورنالیست حمزة تکین لیکي: د ترکیې او سوریې د وړانوونکې زلزلې پوره شپږ ورځې ووتلې خو دا لاندې مخلوقات پوره نادرکه دي، نه ښه وایي نه بد، هغه څه کول خو پریږده. دا مخلوقات لکه :

- د بشر د حقوقو نړیواله اداره

- د ښځو د حقوقو ډلې

- د حیواناتو د حقوقو ډلې

- د انسانانو د حقوقو ډلې

- د همجنسبازانو ډلې

- د تمدن او بیا رغونې ډلې

- د امنیت شوری

- د دیموکراسي پلویان

داراز د نړۍ نورې ډلې او ډلې چې مختلفو حالاتو او پېښو کې یې شور و زور جوړ کړی یي، ان که چرته کومه گیدره چرته ونه یا غنه کې نښتې یي؛ باقاعده هیلیکوپترې ورپسې والوځوي خو د سوریې او ترکیې د خطراکې زلزلې له امله رامنځته شویو بدو حالاتو په اړه دا پوره اونۍ چوپ پاتې دي!!

□□□□□□□□□□

❖ تخیلی توکه

کیسه_کا چرته یوه مېرمن وفات شوه، نو د خپل مېړه
 خواته یې دفن کړه، راوي وايي : څنگه یې چې د
 هغه خواته کېښودله دستې یې ورته وویل: څنگه
 خاموش غځیدلی یې، اوس که د خپلو ملگرو خواته
 دفن وی، د هدیرې هغه بل سر ته به دې د خدا
 کړسهار رسیدی ...

❖ **چاپلوس** پت دښمن دی!

#ژباړه

❖ **هېرجنه** ښوونکې

یوه ښوونکې وايي: درسونه چې خلاص شول، جیب
 او بټوه کې مې د موټر کیلي وکتله نه وه، په بیره د
 ښوونکو کوټې ته ورغلم؛ هلته مې هم پیدا نه کړه،
 ناڅاپه رایاد شو چې شاید موټر کې رانه پاتې شوې
 یې، خاوند مې څو ځله راته ویلي و چې گوره موټر
 کې کیلي پرېښودل خطرناک کار دی، ځکه موټر
 تښتوونکو ته د موټر دروازې خلاصول اسانه یې

نو ډارنده او په منډه د موټرو پارک ته روانه شوم، چې
 ومې کتل پارک تش ولاړ و، نور موټرونه تللي وو او زما
 موټر هم نه و! موبایل مې راواخیست، دستې مې
 پولیسو ته زنگ تېر کړ، هغوی ته مې خپل نوم د موټر
 ځانگړنې او نور لازم معلومات ورکړل او دا چې موټر

مې غلا شوی، دا مې هم ورته وویل مال کیلي هم
موټر کې رانه پاتې شوې وه.

ښوونکې زیاتوي: حیرانه دریانه پارک کې ولاړه وم،
مېره ته مې موبایل وکړ، هغه ته په اساني د "گرانه"
توری نه کاروم ... مگر د سختې اړتیا حالت کې یې
کله کله گران وبولم، دلته مې په نیولې ژبه ورته
ووېل: گرانه! موټر کې کیلي رانه هېره شوې وه، لکه
چې موټر غلو بیولی ...

د هغه ځواب لیر وځنډید، ماسکه ویل موبایل قطعه
شو، خو هغه په قهرمانه شکل راغبرگه کړه: وه
ساده ښځې! ته سهار ما ښوونځي ته ونه رسولې
؟! خجالت څه خاموشه کړم، بیا مې په عاجزانه
لهجه ورته وویل مال لطفا که اوس راشې او کور ته
مې درورسوې ...

دا ځل مې مېره ښه په قهرژنه لهجه پرې رابړچ
وهل، ول لیر صبر وکړه، دویم ځل چې دې گلان
کرلي هغو کې نښتی یم، یعنی تا ته دروان وم، خو
پولیسو نیولی یم، راته وایي دا موټر د یوې مېرمنې
دی، غلو ورنه تښتولی، اوس کوبنښن کوم پولیسو
ته قناعت ورکړم چې له نېکه مرغه زه غل نه یم،
بلکې زه د هغې مېرمنې خاوند یم...

یادونه: د ژوند گاډۍ نر اوبښځه په غبرگو مخته ولي،
ژوند د دوی دواړو گډه بوختیا ده، نو طبعا دلته د دوی
دواړو تر منځ لوړې ژورې رامنځته کېږي، زه مې د
ټوکو تعبیر او لیکنیز اسلوب کې خامخا داسې نغوټې
کاروم چې دواړو ته گټه لري، او الله مې ویني موخه

مې يوازې او يوازې اصلاح ده، نو ځينې ساده گلان
 دې زما له دا رقم ټوکو زما شخصي ژوند نه معلوموي
 او نه دې ځينې نورې ساده گلانې دا گومان کوي
 چې خدای مه کړه زه به مېرمنو سره دښمني لرم.
 لا سمح الله.

❖ د سود يو درهم

رسول الله ﷺ فرمايي: د سود يو درهم چې سړي
 وخورې او هغه پوهيري چې دا د سود ده؛ (د دې يوه
 درهم گناه) له شپږ دېرش ځله زنا کولو ډېره سخته
 ده. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْظَلَةَ غَسَّيِلِ الْمَلَائِكَةِ قَالَ: قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: دِرْهَمٌ رَبًّا يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَشَدُّ
 مِنْ سِتِّ وَثَلَاثِينَ زَنِيَةً. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالطَّبْرَانِيُّ فِي
 الْكَبِيرِ

ملا علي القاري رحمه الله د دې جملې (وَهُوَ يَعْلَمُ)
 په تشریح کې لیکي: البته چا چې د علم په زده کړه
 کې کوتاهي کړې وي؛ د هغه ناپوهي د اعتبار وړ نه
 ده، ځکه د فرضي علم پرېښودونکي جهل معتبر نه
 دی، بلکې دی هم د عالم غوندې گناهگار دی.

❖ زرینې کرنې

رښتیني ځواک دا دی چې:

✓ د باطل دملگرتیا وس لرې خو بیا هم پر حق ولاړ
 یې

✓ د ظلم وس هم لرې، خو بيا هم پر عدل ولاړ يې
 ✓ د بدو اودغچ وس لرې خو بيا هم بښنه او بښېگنه
 کوي

❖ پر **شاگرد** بمبار

هغه شاگرد چې ځان هونښيار ورته ښکاريدی، استاد
 ته يې د ټوکي په نيت وويل: استاد! خلک، کورونه
 جوړوونکو مستريانو، رنگمالانو او بنايانو ته هم
 استادان وايي او د ښوونځي مدرسينو ته هم
 استادان وايي! نو د دوی تر منځ څه توپير دی؟!
 استاد ورته وويل: تر منځ يې هيڅ توپير نسته، ټول له
 ديوالونو سره اخته دي!

راوي زياتوي هلته د مکتب خادم ناست و، شين چای
 يې سوروه، د خندا پټولو هڅه يې رسوا شوه او پوره
 غورپ يې له سپورمو وپاشه.

❖ او **راځئ** داخل نړۍ ته وښيو چې مور سياست،
 د ملت جوړونې او هيواد رغونې کارونه هم
 کولی شو.

❖ **حجاج** بن يوسف ته يو سړی ورغی، چې
 ورسره وويني، خو پيره دار يې ورته وويل: حجاج
 مړ شو! سړی ولاړ، لير وروسته بيا ورغی، چې
 حجاج سره وويني، خو پيره دار بيا ورته وويل

چې حجاج مړ شو! سړی ولاړ، دریم ځل بیا ورغی او حجاج سره د لیدلو غوښتنه یې تکرار کړه، دا ځل پیره دار ورته په قهر شو، ورته ویې ویل: څو ځله مې درته وویل چې حجاج مړ شوی، خو ته بیا بیا راځې! ته په خبره نه پوهیږې؟! سړي ورته وویل: ښه پوهیږم، خو د حجاج د مرگ خبر له بیا بیا اوریدا خوند اخلم.

❖ **وتلی** فقیه امام احمد السمرقندي الشافعي (وفاة: ۹۰۵هـ) رحمه الله، د عربو سیمو کې څه موده استاد او ښوونکی پاتې شو، کله چې بېرته خپل وطن ته تللی؛ خلک د خدای پاماني لپاره ورسره ووتل، خلکو هغه ته وویل: څنگه دې خوښه ده، مور ستا نه مخکې روان شو، که وروسته؟ هغه ورته وویل: ستاسو عربو څنگه رواج ده؟ هغوی ورته وویل: مور شپه کې د شیخ مخته روان یو او ورځ کې ترشا ورپسې ځو! خلکو هغه ته وویل: ستاسو څنگه رواج دی؟ ده ورته وویل: زموږ رواج، تکلف نه کول دي.

الكواكب السائرة لـ نجم الدين الغزي

مطلب د شیخانو او مشرانو شاومخته تگ و راتگ او منډې رامنډې تکلف او له اړتیا زیات زحمت ایستل دي، او تکلف چټي ځان زورول دي. «وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ».

❖ **چرته** يې له کوچي نه ليبارتېري کې د معایناتو د
 فیس (1800) افغانی واخیستلې! هغه زوی ته
 په له قهره ډک نظر کتل، اخير يې ورته وويل:
 هلکه! که وينه کې دې څه راونه ختل؛ خوښ به
 دې شم...

❖ **درې** کيسې او د هغو پايلې

لومړۍ کيسه

○ زوی مې ویده شوی و، خپل د لوبو ايپيد يې برق
 ته نه و ايښی ، هغه ما برق ته ورکړ، سهار چې
 راپاڅيد ډېر خوشاله شو او زما نه يې زیاته مننه
 وکړه. بله ورځ يې بيا ايپيد برق ته نه و ورکړی او ما
 ورته کېښود، په سهار يې خبره بابيزه وشميرله،
 هيڅ يې هم ونه ويل! دريمه ورځ هم همداسې تکرار
 شوه، هيڅ به يې هم ونه ويل.

څلورمه ورځ زه ناوخته، له کاره ستړی راغلم، ايپيد او
 هيڅ شي ته مې پام نه شو، سبا سهار مې چې
 زوی راپاڅيد، ايپيد يې وليد چې برق ته نه دی ورکړل
 شوی؛ نو مخ يې تروش او تندي گونځي ونيو ... ان
 سهار ناشته يې لا نه خوړله، بروس ناست و، ماته
 يې له څنگه کتل، گواکې برق ته د ايپيد نه ورکولو
 گناه مې نابخشودنی ده!

دويمه کيسه

○ بله واورئ، يو ملگري مې عادت کړی و، هر وخت به مې موبایل ورته کوه، د روغ رنځور پوښتنه به مې کوله، د اولاد او خپلوانو حالات به مې پوښتی. بله ورځ ناروغ شوم، ناروغي مې څو میاشتې اوږده شوه، ډېر وخت روغتون کې وم، بیا له کوره نه شوی وتلی، ان ډېره موده خو موبایل کې د خبرو هم نه وم. چې روغ شوم یوه ورځ مې بازار کې ولید، نه راته موسکی شو، نه یې د روغ ناروغ پوښتنه رانه وکړه، بلکه په تریو تندي یې راته کړه: اوس خو مو ان موبایل کې هم پوښتنه نه کوې، دنیا دې زیاته شوه اوس درشکه غټه سوه!

دریمه کیسه

○ دریمه کیسه داسې ده چې پینځو وروڼو ته له پلاره ډېر جایداد پاتې سو، هغه یې په گډه په کرایه ورکړ، دوی کې یو یې شتمن و، هغه نورو وروڼو ته وویل: په دې کرایه تاسو گذاره کوئ، زه الحمد لله وس کې ښه یم، څه وخت وروسته شتمن ورور تجارتونو کې زیات تاوانونه وکړل، نو حالت یې بېخونده سو، له مجبوري یې یوه ورځ وروڼه کېنول، خپل مشکلات یې ورته بیان کړل او راتلونکي وخت کې یې د پدري گډ جایداد کرایه کې خپله برخه وغوښتله. دوی یوه بل ته په تعجب وکتل او مخونو کې یې د تعجب او انکار نښې ښکاره شوې!!

پایلی

○ د زوی کیسه کې مې چې د هغه چلند ولید د یوې اونۍ لپاره مې ایپید ورنه واخیست، وروسته مې په دې شرط ورکړ چې پخپله به یې پخپل ټاکلي ځای کې برق ته ورکوی، د هغه په ځانگړې الماری کې به یې خوندي ږدي، داراز به خپله بستره پخپله خوندي کوي او خپل ټول سامان به پر ځای او کنترول لري. په دې توگه مې هغه ته د قانون په رڼا کې خپل مسؤلیت وروښود، دا هغه مهال چې ان د خپل پلار د لوړ اخلاقي چلند په پیژندنه کې ناکام شوی و.

○ ملگري سره مې اړیکې له صمیمیت نه عادی حالت ته راوايستلې او بالمثل چلند مې ورسره پیل کړ، پایله کې ملگرتیا په عام شناخت بدله شوه، لنډ سلام علیک، کله خو روغېر او ښه جوړ ان د لاس په اشاره کافي بلل کیدل.

○ هغه پینځو وروڼو خبره محکمې ته ورسوله او هر یوه ته د قانون له وېش سره سم خپل حق ورسید، خپلو کې سره خپه او ان عام مناسبات او ترمنځ یې ټگ راتگ هم ختم شو.

نتیجه

د نن زمانې اکثره خلکو سره د مینې او احترام په چلند هغوی گومان کوي دا زموږ ثابت حقونه دي! او نور باید له دوی سره همداسې واوسي، که څه هم په کار خو داسې ده چې د مینې او احترام مقابل کې ورته چلند وکړل شي، خو د وخت ډېری خلک

داسې نه کوي، بلکه هغوی د ځان احترام او له هغه سره مینه درباندي لازمه بولي! دې بې انصافه چلند په عمومي توګه د خلکو پر غوره اخلاقو ناسم اغېز کړی، بناء خلکو سره په ښه او غوره چلند کې #هونسيار او محتاط اوسئ.

❖ مباحثه د څه لپاره؟

امام ابو حنیفة رحمه الله له داسې بحث او جدال نه نفرت کاوه چې هغه به د حق ښکاره کولو/روښانولو په نیت نه و، بلکه پر مخالف د برلاسي، تعنت او سرتمبګي لپاره به و. روایت کې راغلي، امام ابو یوسف رحمه الله وايي: مور له امام ابو حنیفة سره ناست وو، چې یوه ډله خلک راغلل، دوه سړي یې لاس نیولي راوستل، هغوی وویل: دا یو وايي: قران مخلوق دی او دا بل بحث ورسره کوي ورته وايي: نه دی مخلوق. امام ابو حنیفة رحمه الله ورته وویل: دواړو پسې لمونځ مه کوئ.

امام ابو یوسف رحمه الله ورته وویل: د اول سړي باره کې مو خبره صحي ده، هغه چې قران مخلوق ګڼي او دا دویم پسې ولې لمونځ ونه شي؟! امام ابو حنیفة ورته وویل: دوی دواړه په دین کې جګړه کوي او په دین کې جګړه بدعت ده. په دې سره د امام رحمه الله موخه دا وه چې دوی دواړه په دین کې امیان دي او د امي نزاع او شخړه د حق ښکاره/روښانه کولو لپاره نه یي، بلکه په سرتمبګي

بنا يي، نو په دې سره هغه فاسق گرځي او فاسق
پسې جماعت کول په کار نه دي.

او د حق ښکاره کولو/روښانه کولو په نيت بحث او
نقاش کې کراهيت او بدې نشته، بلکې په دې
طريقه حق ښکاره کولو باندې قران امر کړی دی. او
دوی سره په ترټولو ښه طريقه مباحثه وکړه.
{وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ}. بناء مباحثه بايد يوازې
د حق ښکاره کولو او روښانه کولو لپاره يي. مفتاح
السعادة لطاش کبري زاده 137/2. اصول الدين عند
الامام ابي حنيفة لدكتور محمد بن عبد الرحمان
الخميس

❖ په کوزه کې

بغداد کې يو سړی بېکاره و، وظيفه يې نه لرله، څه
وخت وروسته بغداد کې وبا گډه شوه، نو ده ته يوه
دنده پيدا شوه او ده په خوشالي ومنله، هغه دنده دا
وه چې د هديرې دروازه کې به ناست و او د په وبا
وژل شويو ورځنی حساب به يې معلوموه.

د کيسې راوي الأصمعي وايي: دی به د هديرې
دروازه کې ناست و، يوه طرف ته به يې لويه کوزه
وه، بل لور ته به يې کوټه واړه کاڼي پراته وو، کله به
چې جنازه هديرې ته ته ننوتله ده به کوچنی کاڼی
په کوزه کې واچوه. اصمعي زياتوي يوه ورځ يوي
جنازې سره هديرې ته ولاړم، چې ومې کتل هغه
سړی نه و، پر ځای يې بل ناست و، ما د هغه باره

کې پوښتنه ورنه وکړه مال چرته دی؟ هغه رالنده
کړه: په کوزه کې دی.

پایله: په ډېره ناخبري او ناخاپي توگه به له دنيا څو،
دا هر ډول ژوند او خصوصاً واک او دندې به ټولې پاتې
کيږي، متاسفانه چې مور د غفلت شرابو مست او
نشه کړی یو.

❖ د جومات امام او ابو حنیفة کیسه

یو ماخوستن امام ابو حنیفة رحمه الله په امام پسي
لمونځ وکړ، هغه په لمانځه کې د "الزلزلة" سورت
تلاوت کړ، کله چې لمونځ پوره شو او خلک له جوماته
ووتل، جومات کې یوازې امام او ابو حنیفة رحمه الله
پاتې شول، د جومات امام وايي: ابو حنیفة ته مې
کتل چې په فکر کې پر خپل ځای ناست و، نو زه ورو
ولاړ شوم، مال چې دی راباندې پوه نه شي، د
جومات څراغ کې تېل هم کم پاتې وو، هغه مې بل
پرېښود او زه کور ته ولاړم.

د جومات امام زیاتوي: سبا سپیده چاود مهال چې
جومات ته ولاړم، امام ابو حنیفة جومات کې ناست و
او دا دعا یې کوله: ای هغه ذاته! چې د مثقال ذرې
ښو بدله هم ورکوي او د مثقال ذرې شر بدله هم
ورکوي؛ ستا بنده نعمان هم له اوره وژغوره او ستا
پراخه رحمتونو کې ځای ورکړه. "یا من یجزی بـمثقال
ذرة خیر خیراً، و یا من یجزی بـمثقال ذرة شرّ شرّاً،

أَجِرَ النِّعْمَانَ عَبْدَكَ مِنَ النَّارِ ، وَأَدْخَلَهُ فِي سَعَةِ
رَحْمَتِكَ "

د جومات امام وايي: جومات ته چې ورننوتلم خراغ لا
هماغسې لگیده، ابو حنیفة چې زه ولیدلم راته ویې
ویل: خراغ دراخلې؟ یعنی ده گومان کاوه چې لا
ماخوستن دی! ما ورته وویل: سهار شوی دی! نو ده
راته وویل: زمانه چې دې څه ولیدل دا چا ته مه وایه،
نو بیا یې دوه رکعت له مونځ وکړ او کېناست، څو زموږ
سره د هماغه ماخوستن په اوداسه د سهار لمونځ
وکړي. امام وايي: د ابو حنیفة دا کیسه مې د هغه
په ژوند کې هیچا ته هم ونه کړه.

مأخذونه:

تاریخ بغداد : (۱۲/۳۵۵)

الوافي بالوفيات : (۲۷/۹۱)

❖ د خپلو ورونو مری مه پرې کوئ

یوه صحابي د رسول الله ﷺ مخکې د چا ستاینه
وکړه، هغه ورته وفرمایل: ستا پر حال افسوس دی، د
خپل ورور غاړه دې پرې کړه (وَيْلَكَ، قَطَعْتَ عُنُقَ
أَخِيكَ، البخاري). شارحین لیکي: په ستاینه سره
انسان مغرور او له کبره وپرسیري او تکبر و غرور په
دیني لحاظ د بنده ذبحه کیدل او مرگ دی. نو د چا
ستاینه په دیني لحاظ د هغه مری پرېکول او د
هلاکت کندی ته تېل وهل دي.

تاسو چې د چا ستاينه كوئ يا به يې د #چاپلوسې په نيت كوئ او يا به مو له زړه ورسره مينه يي او د الله لپاره به يې ستاينه كوئ؛ نو په دواړو صورتونو كې، د چا ستاينه د هغه د مړۍ پرې كولو معنا لري. كه فرضا په سياسي لحاظ ځينې ستاينې لازمي بولئ بيا هم بايد ځانگړې كړنې وستايل شي، نه اشخاص، د اشخاصو ستايل او ډېر پرسول خپل صف ته ضرر رسول دي، دا صف پخپل مسير او تگلاره پياوړی ده، پخپله گروهه غني او بډايه ده، اشخاص به په كې ځي او راځي. بناءً د خپلو وروڼو مړۍ مه پرې كوئ.

❖ د اوبو ټانکرا!

د بوډا د ژوند وروستۍ گړۍ وې، ډاکټر يې خواته ناست و، خپلو دريو زامنو ته لگيا شو، يوه ته يې وويل: زويه! هوټلونه به ستا يي! دويم ته يې وويل: سوپرمارکيتونه به ستا يي! دريم ته يې وويل: کورونه به ستا يي! ډاکټر د بوډا شتمني او عادلانه وېش ته په تعجب كې شو! خو زامنو يې په ژړا پيل وكړ، ډاکټر ورته وويل: تاسو خپل پلار ته دعاگانې كوئ، ژاړئ ولې؟!!

د ده له وفات وروسته به پرېمانه شتمنی او جايدادونه سره جلا كړئ، نو پلار مو بايد هيڅكله هېر نه كړئ او خيراتونه ورپسې كوئ. ډاکټر په دې اړه د

تسلیت او هغوی ته د زیاتو شتمنیو د رسیدا په اړه
خبرې اوردې کړې، د بوډا یوه زوی ورو غوندې ورته
وویل: ډاکټر صیب! زموږ پلار د اوبو ټانکر لري، د هغه
کار یې مور ته راوبشه!

❖ **یوه** سړي خپله مېرمن په قسم بنده کړه، چې
ایا زه درباندي گران یم؟ هغې ورته کړه: نه! دا
خبره عمر بن الخطاب رضي الله عنه ته
ورسیدله، هغه دې بنځي ته وویل: تا دې مېره
ته وویل چې کرکه درنه لرم؟! هغې ول هو،
هغه په الله قسم راکړ، نو دروغ مې نه سوی
ورته ویلی، عمر ورته وویل: دروغ ورته وایه، که
ستاسو کومه مېرمن له خپله مېره سره مینه نه
لري؛ بیا دې هم داسې نه ورته وایی چې مینه
نه درسره لرم. کمې کورنی دي چې په مینه
جوړې شوې دي، خلک د اسلام او یوه بل سره
د بښگڼي پر اساس ژوند سره کوي. المساویء
للخرائطي (۱۷۸)

❖ **دې** زاړه موټر کې یوه ازري (د ازربایجان
اوسیدونکي) د ترکیبې زلزله خپلو ته د مرستې
لپاره سامان وربار کړی و، د سړي د دې موټر
عکسونه خواله رسنیو کې تاوراتاو شول او خلکو
ډېر وستایه، خدازده دا سامان به یې ترکیبې ته
رسولی یې که نه، خو اوس یوه ازري تجار دا
نوی ماډل کرولا ورته ډالی کړه!

زرین اکا چې دا عکسونه ولیدل ول سبحان الله! د خیرات بدله څومره تېزه یې! نظر دین له ځان سره وموسل او ورغبرگه یې کړه : په دې خو ماشومان هم پوهیږي چې دا نوی ماډل کړولا له هغې شلیدلې کړولا تېزه ده...

❖ **عمر** بن الخطاب رضي الله عنه سعد رضي الله عنه ته وليکل: کله چې د الله له کوم بنده سره مینه شي؛ خلکو ته یې ورگران کړي او د خلکو مینه ورسره زیاته شي، نو وگوره! چې د خلکو په نزد ستا کوم مقام دی؛ هماغه مقام او درجه به دې د الله تعالی په نزد هم یې. العقد الفرید للابن عبد ربه الاندلسي ۱۶۶/

❖ **عون** بن عبد الله رحمه الله وایي : هغه خلک چې شپه ورځ د خلکو په عیبونو اخته یې؛ تر ټولو ستر غافلان دي. الصمت لابن أبي الدنيا (۱۹۸)

❖ **یو** سودانی مدینه منوره کې د (الآبیار) نومي کلي کې بنوونکی وټاکل شو، څه وخت وروسته بل ځای ته نقل شو چې هغه ځای (بیر مبيريك) نومیده، وروسته بیل بل ځای ته ولیږل شو چې هغه ځای (آبیار الماشي) نومیده! وروسته د (آبیار علي) په نوم ځای ته نقل شو!

بله ورځ سودانی د معارف رئیس ته ورغی، بې
له مقدمې یې په قهرجنه لهجه ورته وویل: وه
سړیه! خو شپې یوه بیر (کوهی) کې یم څه
موده بل کې، د الله په پار په ما مو څه ریشخند
شرو کړی! زه بنوونکی یم که سلواغه؟!

❖ **بیداره** مور لور ته تنبلي ورزده کوي!

پرتگالي #متل

❖ **د ځوان** رومي ډاکټر

او نورالدين زنگي کيسه

رومي ځوان امير نور الدين زنگي رحمه الله * ته
ورغی، اسلام یې قبول کړ او له امير نه یې وغوښتل
چې زه غواړم همدلته له مسلمانانو سره واوسم،
نور الدين ورته وویل: ته څه مهارت لرې؟ ځوان ورته
وویل: زه د جراحي برخه کې طبیب یعني ډاکټر یم،
نور الدين زنگي ورته وویل: ته کولی شې زموږ سره
زموږ د ټپي پوځیانو برخه کې کار وکړې؟ ځوان ورته
وویل: په الله مې قسم چې د همدې لپاره خو زه
راغلی یم، که په دې توگه مې الله تعالی گناهونه او
د کفارو پوځیانو د علاج کولو گناه راته وښيي، نور
الدين زنگي ورته وویل: زویه! په توبه او اسلام منلو
سره دا ټول گناهونه بښل کيږي.

بیا نور الدین زنگی ورته وویل: ته به درمل او د علاج وسایل ترکومه راوړې؟ هغه ورته وویل: صیب دا یوازې د روم هیواد کې پیدا کیږي، نور الدین ورته وویل: په الله قسم که دا خبره ومنم چې خپلو ټپیانو ته به د دینمن له هیواده درمل راوړم، نو رومي ځوان ته یې وویل: زموږ د پوځ یوه ډله ځوانان په ساده جامو کې درسره بوځه او له روم هیواد نه د درملو بوټي راوړه چې مور هماغه رقم بوټي دلته برابر کړو، ځوان له خپلو ملگرو سره ولاړ، څه وخت وروسته یې هغه څه راوړل چې نور الدین زنگی ورته بنوولی وو.

نور الدین زنگی هغه ته د ضرورت په اندازه سره زر او ځمکه ورکړه، څو کسان یې هم ورکړل او ورته ویې ویل چې د ضرورت وړ د درملو ټول بوټي وکړه او وپاله او چې کله تیار شي بیا یې مور ته راوړه. داراز نورالدین هغه ته د هغه د خپل شخصي لگښت لپاره هم ځمکه ورکړه.

څه وخت وروسته ځوان او د هغه ملگري تیم هغه طبي بوټي تیار کړل، نور الدین زنگی هغه ته بل ځای ورکړ چې هغه هلته د درمل جوړولو ځای برابر کړي، داراز هغه ته یې یوه ډله ځوانان هم ورکړل چې هغه د درمل جوړولو طریقې وروښيي او داراز طبي زده کړې ورکړي، چې بیا د مسلمانانو بل چا ته ضرورت پیدا نه شي او مسلمانان د طب په برخه کې خپل خلک ولري.

خه موده وروسته خوان رومي ډاکټر نور الدين زنگي ته ورغی او ورته ويې ويل: عالي قدر مشره! ما خوانانو ته طبي زده کړې ورکړې، اوس په دې برخه کې ماته زياته اړتيا نسته، نو ما ته اجازه راکړه چې د مسلمانانو لښکر تر څنګ د کفارو پر خلاف جګړه وکړم، ځکه ما ته د الله تعالی لاره کې شهیدان د خوند راکوي. نور الدين زنگي ورته وويل: خپل وصيت دې وليکه او پخپله حلاله روزي وسله درته واخله او د الله تعالی لاره کې ووځه.

خوان رومي ډاکټر په ډېرو جګړو کې د نور الدين زنگي په قومنده کې د مسلمانانو د لښکرو تر څنګ د کفارو پر خلاف سخت وځنگيډی، بل وخت نور الدين زنگي له يوې معرکې وروسته هغه د شهيدانو منځ کې وموند! په غېر کې يې ونيو او ډېر زيات يې پرې وژړل، وروسته يې د هغه په جيب کې د هغه په لاس ليکلی وصيت پيدا کړ چې د هغه وصيت يوه برخه کې داسې ليکلي و:

زما محترم مشره! زه پوه شوم چې تا زما نه کوم کارونه غوښتل او ما ترسره کړل؛ ستا موخه دا وه چې بايد مومن پخپل کور پوره يي او د دې جوګه يي چې خپل ضرورتونه پخپله پوره کولی شي، ستا ارموخه دا وه چې مسلمانان به تر هغه وخته پخپلو پښو ونه دريري تر څو پخپلو لاسونو ځانونو ته خواږه برابر نه کړي او داراز مسلمانان به تر هغه پخپلو پښو ونه دريري تر څو د خپل ضرورت درمل او خپلې وسلې پخپلو لاسونو ځانونو ته جوړې او تيارې نه

کړي. الله دې تا ته د خیر بدله درکړي او الله مې دې
جنت کې ستا ملګرتیا په نصیب کړي. البداية والنهاية
لابن کثیر

* نور الدین زنگي رحمه الله د اسلامي تاریخ پیاوړی،
صالح او راشد واکمن تېر شوی، ان تر دې چې ځینې
مؤرخینو شپږم راشد خلیفه بللی! رحمه الله تعالی

❖ **د دې** امت بدمرغي څومره لویه ده! د دې امت
ازموینه څومره سخته ده! ځکه داعیان یې هم
داعیانو ته اړتیا لري! النظرات ۱۹۹ للمنفلوطني
رحمه الله

❖ **څلور** زره وژني:

① پر ګناه د پاسه ګناه

② بنځو سره ډېرې خبرې

③ کم عقلانو سره ټوکې

④ مړو سره ناسته!

يعني غافل شتمن او ظالم واکمن سره ناسته! له
مړو سره ناسته ده! او دا د محمد بن واسع رحمه
الله، خبره ده. تهذيب الحلية | 414/1

❖ **د وتلي** روسي فيلسوف او ليکوال (Fyodor
Mikhailovich Dostoevsky)، فيډور

دوستوویسکي (1881/1821)، خو په زره پورې
کرنښې.

✓ زما قبر ته د راتگ لپاره د گلانو گېډۍ راوړل چټي
کار دی، داراز زما د قبر سر ته اوبنکو تویه ولو ته هم
ارتیا نسته، یو سنډویچ واخله او د هدیرې پیره دار ته
یې ورکړه!

✓ - اوس مور چرته یو ... ؟

- کنده کې ...

- ډېر ښه اقلا بیا به نه پرځو!

✓ څنگه به یې که هغه ستا د کوټې کرري چې تا مړ
کړ، ټول ژوند دا فکر کوه چې ته یې د استوگن ځای
ملگری یې ... !

✓ زره کې دننه بل اور، اور مه بوله، بلکې موسکی
شه او ووايه: دا مې د کباب مېله جوړه کړې ده!

✓ هغه بوډا/بوډۍ څومره بدمرغه دی، چې پخپل
زوی پورې یې ټولې هیلې تړلې یې، خو چې راویښ
شي د بوډاگانو کور کې پروت یې.

✓ خلک له زورورو کرکه کوي، خو پیروي یې کوي او
له کمزورو سره مینه لري خو په سپکه ورته گوري!

❖ له دې سختې هم شته

په زره پورې کیسه

#کیسه_کا چرته یو سړی و، د هغه عادت و چې هر څه به ورپېښ شول نو وبه یې ویل: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي" یوه ورځ دا سړی له خپل زوی سره په سفر ووت، دوی یوه لیري ښار ته تلل، دوی سره یې یو خر و او پر هغه یې خپل د سفر سامان بار کړی و، لاره کې چرته خر وښویېدی او پښه یې وچه په دا لېنگي کې غوټه ماته شوه! سړي اکا له عادت سره سم خپله خبره وکړه: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي".

زوی او پلار خپل سامان دوه ځایه کړ، نیم پلار او نیم زوی اورو ته پورته او سفر ته یې دوام ورکړ، له څه وخت سفر وروسته د پلار پښه واوښتله، درب راولوید او ښه کلک خوړ شو، همدا د پروتې حالت کې یې خپله خبر تکرار کړه: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي"، زوی یې د پلار سامان هم واخیست او روان شول.

کله په ژوند کې د ستونزو او بدو پېښو لړۍ اوږده شي، چې له یوه درده وتلی لا نه یې د بل سلام علیک شي! زموږ د سړي اکا او زوی سفر هم داسې ستونزمن او له بدو پېښو ډک و، له څه موده سفر وروسته یې زوی مار وچيچي او په سخت کړاو اخته شو، خو سړي بیا خپله خبره تکرار کړه: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي"، دلته یې زوی ورته غوسه شو، ول پلاره تر دې به سختې لا څنگه یې؟!

کله چې د سړي زوی ! روغ شو، بیا روان شول او خپل منزل ته ورسیدل ... څرنګه چې ورسیدل عجیبه یې ولیدله! هغه داسې چې هغه ښار سترې خطرناکې زلزلې مکمل نړولې و او هیڅ ساکنې ژوندی نه و په کې پاتې! دلته سړي خپل زوی ته وویل: زویه! که لاره کې مور ته هغه درې پېښې نه وې رارسیدلې مور به له دې زلزلې مخکې دې ښار ته رارسدلي وو!! نو دا چې الله تعالی زموږ نه پټه کړې وه له هغو پېښو ډېره سخته او لویه وه... زوی یې هم وویل: رښتیا هم پلار جانه! "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي".

پایله: او کیدی شي له یوه شي تاسې کرکه ولرئ؛ خو هغه به ستاسو لپاره ډېر ښه یي. او کیدی شي له یوه شي سره به تاسې مینه لرئ؛ خو هغه به ستاسو لپاره ډېر بد یي. وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ

[سُورَةُ الْبَقَرَةِ: 216]

❖ **مجردانو** ته ډاډ

ډاکټر روغتون کې د لیونیانو برخي ته ورغی، یو لیونی یې ولید چې سر یې له دیواله سره واهه! ډاکټر له موظفې نرسې پوښتنه وکړه چې د ده څه کیسه ده؟ هغې ورته وویل: دا په یوه نجلی مین و، هغه یې بل ځای ورنه واده کړې ده! ډاکټر مخته ولاړ، یو بل لیونی یې ولید چې خپل سر یې په بوټونو

واهه! ډاکټر بیا پوښتنه وکړه، نرسې ورته وویل: ده د
هماغه بل لیوني معشوقه کړې ده...

اتې #مجردانو حضراتو

ته نور څنگه ډاډ ورکړو؟!

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **دقیقه** نبوي وړاندوینې

رسول الله ﷺ فرمایي: نږدې ده پر خلکو به له دوکو
ډک کلونه راشي، چې هغو کې به:

دروغژن رښتیني بلل کيږي

رښتیني به دروغژن بلل کيږي

خاین به امانتدار بلل کيږي

امانتدار به خاین بلل کيږي

او په دې کلونو کې به (الرُّوْبِيضَةُ) غږیږي، چا وویل:
الرُّوْبِيضَةُ څوک دی؟ هغه وفرمایل: سپک و چټي
سړي به د عامو خلکو په مهمو خبرو کې غږیږي!

قال رسول الله ﷺ: سيأتي على الناس سنوَاتُ
خَدَاعَاتٍ؛

يُصَدِّقُ فِيهَا الْكَاذِبُ،

وَيُكَذِّبُ فِيهَا الصَّادِقُ،

وَيُؤْتَمَنُّ فِيهَا الْخَائِنُ،

وَيَخَوَّنُ فِيهَا الْأَمِينُ،

وينطقُ فيها الرُّويِبَةُ. قيلَ: وما الرُّويِبَةُ؟ قال: الرَّجُلُ
التَّافَهُ يَتَكَلَّمُ فِي أَمْرِ الْعَامَةِ. رواه احمد وابن ماجه

د حديثو شارحين ليكي: دا حديث د نبوت له دلايلو
شمبرل کيري، يعني په دې حديث کې راغلب
ورانديني موجوده زمانه کې ټولې رښتيني ختلي
دي، نو ښکاره خبره ده چې د رسول الله خبرې د الله
تعالی ورته وحی کړل شوې خبرې دي او هغه له
ځانه نه دی غړيدلی.

که موجوده زمانه کې مور د خلک عام چلند ته
متوجه شو، د وخت عامو رسنيو ته ځير شو او داراز
خواله رسنيو ته متوجه شو او بيا د حديث يوې يوې
جملې ته پام وکړو؛ خبره به د لمر په څير روښانه
شي چې دا د الله سپېڅلي استازي داسې غړيدلی
لکه کټمټ چې فعلا زمور زمانه کې راسره اوسي!
فصلوات الله عليه وسلامه.

❖ **علامة** ابن هبيرة الوزير رحمه الله د امر بالمعروف
والو ته د نصيحت په توگه وويل: په گناهگارو د
پردې اچولو کونښن کوي، ځکه د هغوی
گناهونه ښکاره کيدل د مسلمانانو لپاره عيب ده
او عیبونه پټول په اسلام کې تر ټولو مهم کار
دی. ذيل طبقات الحنابلة لابن رجب (٢/ ١٥٧)،
جامع العلوم والحکم (٢/ ٢٧٧)

❖ **هغوی** هڅه وکړه مور دفن کړي! خو خبر نه وو
چې مور تُخم یو! مکسیکي #متل

❖ **عمر** بن عبد العزیز او یو شاعر

حمید په نوم یو ډېر هوښیار شاعر و، خو اخلاقي کمزوری یې هم لرلې، ده یوه ورځ له عمر بن عبد العزیز رحمه الله سره مجلس کې خبرې کولې، عمر ورته وویل: حمیده! پلار دې ډېر ښه سړی و او ته بد سړی یې، حمید ورته وویل: د مومنانو امیره! ضروري نه ده چې زامن به خامخا د پلرونو غوندې یې او د هغوی پر لار به روان یې، ته خپله ځان ته وگوره! ته ښه سړی یې، اما د پلار دې خونده نه وه، یعنې پلار دې ښه سړی نه و! التمهید لابن عبد البر 2/32

عرب په ټولیزه توگه حقیقت خوښي خلک دي، مجاملي او بېځایه تکلفات هم په کې کم دي، دا صفات په دوی کې پخوا زیات و، لکه دې روایت کې حمید بې تکلفه د وخت امیر المومنین ته وایي: ته ښه سړی یې او پلار دې بد سړی و! خو عمر هیڅ نه ورته وایي، ځکه دا خبره حقیقت وه، عبدالعزیز د بنوأمیه و یو امیر و، ځینې کمزوری یې لرلې.

❖ **غریبانو** سره مینه د پیغمبرانو اخلاق دي، غریبانو سره ناسته د نېکانو ښه ده او له غریبانو تېښته د منافقانو ښه ده. فیض القدير للمناوي رحمه الله (۱/ ۱۰۹)

❖ **دې** مالت کې زموږ ولې عزت وشي

نه مو قتل کړی یاره او نه غله یو

بسمل

❖ **له** بڼه دقت، چروت او غور وروسته شعر کې په لنډه

توگه غوره او لوی مفاهیم ځایږي لکه:

قد يُكْرَمُ الْقَرْدُ إِعْجَابًا بَخْسَتِهِ

وقد يُهَانُ لِفَرْطِ النخوةِ الْأَسَدُ

یعني کله خلکو ته د بیزوگي ذلت او سپکوالی خوند ورکړي؛ نو عزت یې کوي او زمری د خپل غیرت او مېړاني له امله سپکيږي!!

❖ **تلل** راتلل به و، ناسته پاسته به وه، مینه وه، د مینې

مجلسونه او خواله و! چې یو کافر راپورته شو، دې هر

څه ته یې لته ورکړه او خواله رسنۍ یې ایجاد کړې!

❖ **حسن** البصري رحمه الله وايي: څوک چې گناه وکړي

او بیا توبه وباسي؛ دا کس خامخا الله ته ورنږدې

شي، داراز هر وخت چې گناه او بیا توبه کوي، دا په

گناه، بې گناه او توبو سره د الله تعالی لور ته تگ دی!

تر چې آخرت ته ورسېږي. {فیض القدير: 3/285}.

باید ووايو چې دا د مخلصانه او رښتینې توبې گټې دي، نه هغه

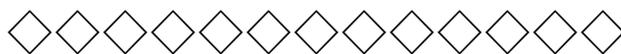
زموږ په څېر د خولې توبه توبه او غورونه نیول...

❖ د يوه صحابي "والي" خرگندونې

عبدالله بن بريده وايي: د رسول الله ﷺ يو صحابي، د مصر والي فضالة بن عبید رضي الله عنه ته ورغی، هغه ته يې وويل: دلته يواځې ستاسو ليدلو ته نه يم راغلی، بلکې ما او تا له رسول الله ﷺ نه يو حديث اوريدلی و، هيله لرم د هغه حديث باره کې به ته علم لرې، هغه ورته وويل: کوم يو؟ ده ورته وويل: داسې او هغسې (حديث يې ورته وښود).

وروسته هغه سړي فضالة ته وويل: ته د دومره پراخې ځمکې امير يې، ولې داسې بېر سر او کمزوري حالت کې يې؟! هغه ورته وويل: مور به رسول الله ﷺ له رفاه او په نعمتونو کې له غرقيدا نه منعه مولو، سړي ورته وويل: نو تا خو پيزار هم نه دې پښو کړي؟! هغه ورته وويل: رسول الله ﷺ به مور ته امر کوه چې کله کله بايد لوڅې پښې وگرځو. (كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا أَنْ نَحْتَفِيَ أَحْيَانًا). رواه أبو داود في السنن (4160) ، وأحمد في المسند. (23969).

❖ پر ځان د باور ښه لاره دا ده، چې هغه کار وکړې چې ورنه ډاريرې!

❖ پر غلظه لاره تېز تگ گټه نه لري.

❖ وتلی عرب شاعر فرزدق وايي : د هيچا ځواب دومره نه يم ستړی کړی لکه د يوه ماشوم ځواب! هغه داسې چې يو

وخت مې بصره کې شعرونه ويل، يوه ماشوم ته زما شعرونو ډېر خوند ورکړ، نو ورته ومې ويل، مال ته هيله لرې چې زه دې پلار وي؟ هغه راته کړه: د پلار مې هيڅ ساری نسته، خو مينه لرم چې کاش ته مې مور وي! نو ورو غوندې مې ورته وويل: هلکه! پردې مې کوه، ستا ځواب نه لرم. عيون الأخبار للدينوري

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **هغه** جمله چې خلکو نه د ځان خلاصولو لپاره زیاته کارول کيږي: "مجلس کې يم ..."

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **د رسول الله ﷺ** د صحابه کرامو رضي الله عنهم عادت و چې د هر چا صفت او ستاينه به يې کوله؛ د رښتيا ستاينه به يې کوله او حق خبره به يې کوله، د چا ستاينه به يې د خپلوي، دوستي او هيڅ دنيايي غرض لپاره نه کوله. الاستذکار لابن عبد البر رحمه الله (٢٦ / ١٢٤)

يعني هغوی د هيچا #چاپلوسې نه کوله...

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **يو عاجز** کليوال دوو ځوانانو منځ کې کېناست، ځوانانو ورته وويل: وروره! ته کم عقل يې که جاهل؟ هغه ورته وويل: سم يقيني نه شم درته ويلی، خو د دې دواړو تر منځ يم...

❖ **هونښيار** وايي: د کوم قوم وگړي چې د خپلو مړيو ډېر صفتونه کوي؛ معنا دا چې ژونديو کې يې د صفت څوک نشته!

❖ **رسول الله** ﷺ فرمایي: بنده يواخي د الله په ذکر سره له شيطانه خلاصيدلی شي. قال رسول الله ﷺ : العبد لا ينجو من الشيطان إلا بذكر الله. صحيح الترغيب (١٦١٢)

❖ **اموي** خليفه عبدالملك بن مروان

وايي: د خورو په خدمت شرم نه

دی په کار:

✓ عالم

✓ پلار

✓ مېلمه

✓ واکمن

العقد الفريد لابن

عبد ربه الاندلسي

❖ **حکیمانه** فتوی

د مصر مشهور عالم محمد الراوي رحمه الله نه يوې بنځي فتوی وغوښتله چې مېړه مې رانه غواړي د هغه د ناروغي مور خدمت وکړم، خو زه يې نه کوم، ايا شرعا پر ما د هغې خدمت لازم دی؟
شيخ محمد الراوي په لاندې توگه ځواب ورکړ.

ځواب: شرعا پر تا د هغه د مور خدمت لازم نه دی، بلکه دا د هغه وجیبه ده چې د خپلي مور خدمت پخپله وکړي او دی نه شي کولی تاسو د خپلي مور خدمت ته محبوره کړي.

شیخ زیاته کړه: خو ستا خاوند ته د دې ستونزي درې حل لارې
ښیم:

لومړی حل: ستا مېړه دې خپله مور کور ته درولي، چې وکولی شي پخپله یې خدمت وکړي او داراز ستا او هغه زامن او لوڼه هم باید له خپل پلار سره په شریکه د خپلي انا خدمت وکړي، ځکه پر هغوی هم د خپلي انا خدمت واجب ده،
دویم حل:

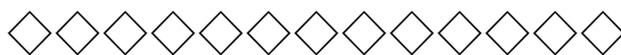
که لومړی حل کارگر نه یي او خپله مور کورته نه شي راوستلی، نو دی دې د خپلي مور د خدمت لپاره د هغې کور ته ورځي، که چرته ضرورت و دی هلته له خپلي مور سره شپې ورځې هم کولی شي،

دریم حل: که دا حل هم کارگر نه یي، باید مېړه دې خپلي مور ته خدمتگاره ونیسي او په ده باندې د خدمتگاري معاش او نفقه لازمه ده، دی باید ستاسو نفقه راکمه کړي او هغوی ته مناسب لگښت برابر کړي، که چرته خپلي مور ته د ورتگ حالت کې پر ده شک او شبه کیدله، نو مشوره ورکوم چې له دې خادمي سره واده وکړي، چې د خلکو شکوک او شبهې له منځه ولاړې شي.

شیخ صاحب فتوی غوښتونکې مېرمني ته وویل: ته غوسه کیره مه، په کوم شریعت کې چې ته د خپلي خاوندې له خدمته ځان خلاصول غواړې؛ همدا شریعت ستا خاوند ته د دوو او څو ښځو

کولو حق ورکړی دی، بناء ته پخپل کور کې مکرمه او معززه کېنه،
ځکه د خواښې خدمت درباندي نشته !!

کله چې مفتي مفتي يي، هغه داسې حکیمانه فتوی صادروي!

❖ **اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ**. ولوله، د خپل رب په نوم چې
هغه (ټول مخلوقات) پیدا کړي.

❖ **شفاء** بنت عبد الله رضي الله عنها وايي: زه د حفصې رضي
الله عنها خواته وم، چې رسول الله ﷺ رانوت، نو راته ويې
فرمايل: ايا ته دپته د نملة (يو ډول ناروغي) دم نه ورنښيې،
لكه څنگه دې چې ليكل وړزده كړي دي. عن الشفاء بنت
عبد الله رضي الله عنها قالت: دخل عليّ رسول الله ﷺ وأنا
عند حفصة، فقال لي: ألا تعلمين هذه رقية النملة كما
علمتها الكتابة؟. أخرجه أبو داود كتاب الطب باب في الرقى
رقم/3869. و أحمد في مسنده (372/6) والحاكم في
المستدرک 57/4 وقال صحيح.

❖ **د حال** پوښتنه

يوه سړي خپل ملگري ته شكایت وكړ چې پوروري تنگ كړی يم،
نو هغه يې دستې پور ورته پرې كړ، كور ته چې ولاړ له سترگو
يې اوښكې روانې وې او ژړل يې، مېرمني يې ورته وويل چې
دومره درته سختيدله؛ څه بهانه به دې ورته كړې وه، سړی په ژړا
كې موسكى شو، ول داسې نه ده، بلكې په دې ژاړم چې ولې
مې د ملگري له سواله مخكې د هغه د حال پوښتنه نه كوله!
المستطرف للأبشيهي

"فاطمة بنت محمد الفهري القرشي" په كال (245هـ 859م) كې تأسيس كړی ده. او د ابن خلدون په خير عالمان يې روزلي دي.

❖ **ازادي** د انسان حق دی په جهان کې
مگر ځينې انسانان ترلې بڼه دي
دا په لار کې د دروېش چې اغزي کم شول
نو وتلی شاید دی د يار له زړه وي

❖ **درنې** مېرمنې!

مېړه لکه "وايفای" څومره چې ورنږدې شې؛ اړیکې به مو زیاتې
او ځواکمني شي، خو که ورنه لرې شې؛ هغه د نورو وسایلو
پلټنه پیلوي او ورنیسي يې!

❖ **کومه** ټولنه چې خپل ماشومان د ناپوهه مېندو غېږو ته
سپاری؛ له راتلونکي نسل نه دې د بڼه او غوره خدمت
توقع نه کوي. علي الوردي

❖ **د غله** طلاقونه

يو عرب ليکي: موبایل مې ورک شو، سبا مازديگر چې له وظيفې
کور ته راغلم، څه گورم چې اوښي/اخشيان مې په کور کې لگيا
دي، زما د مېرمني بکسونه او سامانونه ورتولوي او موټر ته يې
پورته کوي! مال خير خو دی، دا څه کوئ زما مېرمن چرته ولئ؟!

هغوی سترگې پرې رابړگې کړې، ول پوښتنې هم لا کوې؟! مال
خه چل دی وه د الله بنده گانو؟!!!

هغوی راته وویل: تا خپلي مېرمني ته درې طلاقه ورکړي دي او د
هغې موبایل کې یې میسج رابنکاره کړ! ما په قسمونو پیل ورته
وکر مال زما موبایل پرونی ورک شوی، دا میسج غله رالیرلی! د
مېرمني موبایل مې راواخیست، غله ته مې میسج وکر، مال
ظالمه موبایل خو دې پتې کړ، خیر دی، نو زما بنځي ته دې د
طلاق میسج ولې رالیرلی؟!!!

لیر وروسته غله میسج راولیره، راته لیکلي یې و: له پرون
راهیسي ستا مېرمني په میسجونو لیونی کړم، هاراوړه، داراوړه،
هغه شی نسته او هابل شی ختم دی، چرته ورک یې او له چا
سره یې ...! اتې مې په میسج کې درې طلاقونه ورولیرل، مال
راځه چې له دې مصیبه خو دې خلاص کړم.

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **امام** محمد بن مسلم الزهري رحمه الله نه پوښتنه وشوه
چې ناروا "قوم پرستي" کومه ده؟ هغه ورته وویل چې د
خپل قوم شریر او بد اخلاقه خلک د نورو له بنو خلکو غوره
گنې! مصنف ابن ابي شيبة

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **چاپلوسان** دې نه رانږدې کيږي

د هارون الرشيد استاد او وزير يحيى بن خالد البرمكي ته يوه
سړي وويل: په الله قسم، کوم چې ته:

له احنف نه زيات حلیم يې

له معاويه نه زيات هوښيار يې

له عبدالملك نه په كره توب كې زيات يې
 له عمر بن عبد العزيز نه زيات عادل يې!
 يحيى ورته وويل:

د احنف غلام عمير زما نه زيات حليم دى
 د معاوية كاتب سرحون زما نه ډېر هوښيار دى
 د عبدالملك د پوليسو مشر زما نه ډېر كره و

او د عمر بن عبدالعزيز پيره دار مزاحم زما نه ډېر عادل و!
 واورئ! ماته هغه څوك هيڅكله نه شي رانږدې كيدلى چې هغه
 ماته زما له وړتيا زيات صفتونه راكوي! يعنې #چاپلوسان دې نه
 رانږدې كيږي. البصائر لابي حيان التوحيدى

❖ **يوه** سړي مرحوم ملا نصرالدين ته وويل: ستاسو له كوره
 مې ډېره تېزه چيغه واوريدله، خيرت خو به يې؟! ملا صاحب
 ورته وويل: هغه زه وم، زما كميس له بامه راولويد! سړي
 ورته وويل: نو څه چې راولويد؟! ملا صاحب ورته وويل: اى
 احمقه! كه زه مې پخپل كميسه كې وى خو زه به هم
 لاندې رالويدلى وم!!

منه كه پته لگيږي چې اوس سړى دا خبره څه شي سره وتړي!

❖ **رسول** الله ﷺ فرمايي: نږدې ده چې تاسو به جنتيان او
 جهنميان سره وپېژنئ، هغوى وويل: هغه څنگه يا رسول
 الله؟ هغه وفرمايل: په ستاينه او غندنه. يعنې خلك چې د

چا ستاينه کوي؛ هغوی جنتيان او چې د چا غندنه کوي؛
هغوی جهنميان دي.

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **الله** ﷻ فرمايي: دوی (مېرمنو) سره ښه ژوند
وکړئ. (وعاشروهن بالمعروف)، ابن کثير رحمه الله ليکي:
يعني خورې خبرې ورته کوئ او ښه چلند ورسره کوئ او له
خپل وس سره سم دوی سره ښې کړنې کوئ او لکه
څنگه چې تاسو هغوی نه غواړئ چې ځانونه درته ښايسته
کړي، تاسو هم هغوی ته ځانونه ښايسته کوئ. تفسير
القرآن العظيم لابن کثير: 2/242

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **زما** ټوکې

چرته د کوم لوی مجلس سرواښی خلاص او مجلس دوگانه او
سه گانه شو، دوی کې دوه ملگري سره په مجلس دي، بې
ادبي معاف چې د يوه غريزه هوا ووتله! په دې سره يو ولاړ شو او
د لمانځه لپاره يې څادر هوار کړ، خو هغه بل ورپورته شو، له
لاسه يې ونيو، ول راځه کښېنه! لمونځ نه شې کولی! هغه په
قهر شو، ول څنگه لمونځ نه شم کولی؟! ده ورته وويل: که
لمونځ وکړې نو دا غريزه هوا دې پر ما تاوان کړه ...

زه ځينې ټوکې د دې لپاره ليکم چې زما ديني، اخلاقي او
ټولنيزو موضوعاتو ته د خلکو توجه راواړوم، مطلب زما له ټوکو دې
ملگري زما په استازيتوب! زما موخې او اشارې نه راباسي...

□□□□□□□□□□□□□□

❖ ارواپوه كليوال

ول ارواپوه ډاکټر ته ورغلم، مال ډاکټر صاحب دا ډېر وخت زه د شپې په کټ کې ډاریرم، زه گومان کوم څوک به ورلاندې پروت يي! او له دې وهمه سم خوب نه شم کولی! هغه راته وويل ستا علاج يو کال وخت نیسي، اونۍ کې به دري ځله ماته راځي! د دې علاج د لگښت پوښتنه مې چې له ډاکټر صاحبه وکړه؛ بېخي زیاتې پیسې يې راته يادې کړې.

مال زه مشوره کوم بيا راځم، خو چې ووتلم بيا ورنغلم، شپې ورځې ووتلې، ډېر وخت وروسته مې همدا ارواپوه ډاکټر صيب چرته وليد، راته کړه يې ولې د علاج لپاره رانغلې؟! مال ډاکټر صيب د هغه مشکل علاج يوه كليوال ډېر اسانه او بې لگښته راوښود او سمدستي ختم شو، ډاکټر راته کړه نو هغه ډاکټر دی؟ مال نه، ډاکټر ول نو بيا؟! مال هغه ساده كليوال دی، هغه راته وويل چې کټ له کوټې وباسه په ځمکه ځمله! ډاکټر صاحب الحمد لله رک روغ شوم.

❖ رسول الله ﷺ فرمايي: زما او دنيا يې سره څه؟ زما او دنيا مثال داسې دی لکه سپور، چې د ونې لاندې سيوري ته کښېني او بيا ورنه ولاړ شي او پرېږدي. عن عبدالله بن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ : مالي وللدنيا، إنما مثلي ومثلُ الدنيا كراكبٍ استظلَّ تحت شجرةٍ ثم راحَ وتركها. أخرجه الترمذي (2377)، وابن ماجه (4109)، وأحمد (3709)، وابن حبان في المجروحين (276/1) واللفظ له.

امام الذهبي رحمه الله تعالى ليكي : د هغه مکتبونو کې دري
زړه هلکانو درسونه ويل، ده به په تدريس مزدوري نه اخیستله او
په خره به سپور و په شاگردانو به گرځيدی. سير اعلام النبلاء:

۴/۵۹۹

❖ له نن پوره سل کاله پخوا (1922م)، يوه ليکوال پخپلو
يادښتونو کې ليکلي: د دويم ځل لپاره چې پر جنټري د
(22) شمېره راځي؛ يقينا نه به زه يم او نه تاسو، کاش ژوند
دومره وفا لرلی چې يوځل بيا مو د 22 شمېره ليدلې وى!
هغه خلک مو ليدلى وى چې په 2022م کې ژوند کوي او
هغه زمانه مو ليدلې وى، خو زه پوهيرم چې دا نه کيږي او
دا کار ناشونی دی. هغه مهال به مور نه يو او زموږ کيسه به
ختمه يي.

اردو شاعر ساحر لدهيانوي چې د مرگ په ستر پروت و، په پټو
سترگو او نيمژوانده غږ يې خپل ډاکټر ته وويل: "ډاکټر کپور! زه
غواړم ژوند وکړم" ژوند به غمښلی يم؛ خو دنيا بڼايسته او ژوند
خور دی ... دلته د يارانو مجلسونه، دلته د ژوند شور و زور دی ...
"زه غواړم ژوند وکړم، ډاکټر کپور"

کله چې سل کاله وروسته، په کال 2122م کې د 22 شمېره بيا
راځي، نو مور به نه يو، زموږ به ان قبرونه هم نږدلي يي او مور
به ان د ټولو خپلوانو له ذهنونو هم وتلي او هېر شوي يو.

دنیا بڼه او بڼايسته ده، دنيا د اخرت د گټې ځای ده، د مومن
لپاره دنيا د غنيمتونو کور ده، اخرت که څه هم ډېر غوره او تلپاتې
کور ده، خو دنيا هم بڼه ده. وللاخرة خير لك من الأولى.

❖ **چې** ځان پسې سل سپي ونه غپوي؛ هغه ليوه نه دی!
#متل

□□□□□□□□

❖ **دا تور** سکې لورانس مالزگ نومیري، د جنوبي سودان یو لوی شتمن دی، حکومت وروغوښت چې د هغه د مالي سرچینو په اړه تحقیق ورنه وکړي، ده څه وخت وغوښت، په دې وخت کې یې خپله شتمني کاناډا ته انتقال کړه، ده هم هیواد پرېښود او اړوند ادارې ته یې وویل: زه چې غریب وم، حکومت هغه مهال زما د فقر او غریبي د سرچینو په اړه ولې تحقیقات نه کول؟!!

□□□□□□□□

❖ **عرب** کوچي ته چا وویل: شراب ولې نه څښې؟ هغه ول زه مې له روغ عقله خوشاله نه یم، چې شراب یې بې سده کړي بیا به لا څه بلا شي؟!!

□□□□□□□□

❖ **له** حقیقت ویلو مخکې خپل پېزار پیدا او پښو کړه...

□□□□□□□□

❖ **عمر** بن الخطاب رضي الله عنه وايي: د الله له دښمنانو سره د هغوئ په اختر کې له گډون څخه ځانونه وساتئ. السنن الكبرى للبيهقي (١٨٨٦٢) وشعب الإيمان (8940) وتاريخ الكبير للبخاري (1804)

□□□□□□□□

❖ **هونبیار** وايي: مېرمني ته چې مېړه یوه خوره خبره وکړي؛ هر ډول خپگان یې هېر او خوشاله شي، همداراز مېړه هم،

چې هره پردی بنځه خوره خبره ورته وکړي؛ ان دا هم ورته
هېره شي چې دی اصلاً واده لري که نه؟!

❖ د زمبابوې د ولسمشر نصیحت

د زمبابوې پخوانی ولسمشر رابرت موگابي د هغه خلکو لپاره چې په معاش کار کوي؛ ډېره له حکمته ډکه خبره کړې ده، هغه وايي: معاش خوره اشنا! که په مناسب وخت دې معاش ترلاسه کړ، نو چرگې به خورې، خو چې معاش په کمیدا شي بیا به د چرگو تولیدات (هگۍ) خورې، کله چې دې معاش بڼه کم شي بیا به د چرگو خوراک خورې، لکه د جوارو دانې، ږدن وغیره، کله چې معاش ختم شي بیا به چرگه درنه جوړه شي، په یوه ګوله ډوډۍ پسې به یو یل خوا منډې وهې.

نو معاش تخم وگڼه، ځینې یې وکره، چې له هغې لارې څه گټه درته راځي، ځکه یواځې معاش کفایت نه کوي او هیڅکله دې د ژوند ټول مشکلات نه شي حل کولی. نو دا نن کوم بل د گټې کار وسنجوه، د بڼه او گټور کار له برکته به تل چرگې او پسونه خورې

❖ د "النساء" (بنځې) لفظ جمع ده، خو دا لفظ مفرد نه لري! او "المرأة" (بنځه)، دا لفظ مفرد دی خو جمع نه لري!

یوه عالم له دې خبرې وروسته لیکلي: په دوی ... د عربي غوندې پراخه ژبې هم وس نه رسيږي!!

❖ **هونبیار** وایي: ژوند د پټ مخو مجلس دی ... ! زه دلته لوڅ
مخ راغلی یم، ځکه شرمیرم...

□□□□□□□□

❖ **هونبیار** وایي: کله باید ګوتې هم سنگسار شي، ځکه
هغوی داسې خلکو ته لیکنې کړې یې، چې وړتیا یې نه
لري.

□□□□□□□□□□

❖ **ځینې** پر دین غیرت کوونکي، پخپله ناپوهي او غرور سره؛
دین ته، د دین له دښمنانو زیات تاوان رسوي! "هكذا
علمتني الحياة" لمصطفى السباعي، رحمه الله، 81.

□□□□□□□□□□

❖ **مشهور** صحابي جرير بن عبد الله رضي الله عنه ډېره
ښایسته ځواني لرله، عمر بن الخطاب رضي الله عنه هغه د
دې امت يوسف نومولی و! ده ته یو وخت رسول الله صلی الله علیه وسلم
و فرمایل: تا ته الله ښه ځواني درکړې ده، خلقي جوړښت
دې ښکولی دی، نو اخلاق دې هم ښایسته کړه. رواه
الخرائطي في مكارم الأخلاق

□□□□□□□□□□

❖ **ایا** عربي د جنت ژبه ده؟

معلومه نه ده چې جنتیان به په کومه ژبه ګريري، ځکه الله تعالی
او رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه څه نه دي فرمایلي
او دا ثابته نه ده چې عربي د جنت ژبه ده او نه په دې اړه د
صحابه کرامو کوم خلاف مور ته معلوم دی، بلکې د دې بې ګټي
خبري په اړه هغوی چوپ دي، څوک چې عربي د جنت ژبه

بولي؛ هغوی هیخ عقلي او نقلي دليل نه لري. مجموع الفتاوی
لابن تیمیة: 2/148

❖ علم عمل او اخلاق دي

د وخت وتلی فقیه امام ابن ابی ذئب رحمه الله جومات ته ننوت،
نو د جومات دوه رکعتہ (تحیة المسجد) یې ونه کړل، یو ناپېژاند
سړی ورته غوسه شو چې دوه رکعتہ لمونځ ولې نه کوې! او
سختې خبرې یې ورته وکړې! امام ابن ابی ذئب دستې
پاڅیدې، دوه رکعتہ لمونځ یې وکړ او آرام کېناست! له لمانځه
وروسته ډله شاگردان ورغلل او پر امام راتاو شول.

ناپېژاند سړی پوښتنه وکړه چې دا څوک دی؟ چا ورته وویل: دا
فقیه ابن ابی ذئب دی، سړی ورولاړ شو او په عاجزانه لهجه یې
ورته وویل چې ما ونه پېژندلې! ابن ابی ذئب ورته وویل: وه وروره!
عذر ویلو ته هیخ اړتیا نسته، د ښه کار امر دې راته وکړ او مور
دې خبره ومنله! التمهید لابن عبد البر

ربه! مور ته د ښو اخلاقو توفیق راکړه ...

❖ له پنډه ډکه کیسه

یو ځوان #کیسه_کا مازدیگر ناوخته مې سړی ولید چې په
سخت یخ کې رېږی ته ولاړ و، کېلې یې خرڅولې، هغه هم
کمې ورسره پاتې وې، نیت مې وکړ ورشم او هغه پاتې کېلې
ورنه واخلم، کور که څه هم مېوه وه، د دې لپاره مې ورنه
اخیستلې چې د دې غریب کار وشي.

زه چې وروانيدلم يو بل ځوان مې وليد هغه هم د هغه لور ته وروان و، نو زه لير ورو شوم، د دې لپاره چې هغه يې واخلي. دواړه ورته ودريدلو، هغه ځوان ته مې خپله كيسه وكړه، مال زه يې د دې لپاره اخلم چې د دې غريب كار وشي، هغه ځوان راته موسكى شو، ول زه يې هم د ده لپاره اخلم.

چې له سړي نه روان شوم، ځان سره مې چروت واهه چې دې سړي كې څه چل دى چې مور دوه كسان الله تعالى د هغه مرستې ته وروليږلو، خو بله ورځ مې هماغه د كېلو سړى وليد چې خواته يې د نظافت كاركوونكى لگيا و، ده پلاستيكي كڅوره له كېلو ورته ډكه كړه او وريې كړه! دلته مې له ځانه سره وويل چې رښتيا هم الله تعالى نېكي كوونكو ته لارې خلاصوي.

د هيواد په دې يخ موسم كې به څومره غريبان د غريبۍ له ترکه كړيري ... پر دوى رحم او شفقت عبادت ده، الله دې زموږ د غريبو خلكو مرستندوى شي.

❖ **كوم** امير ته يو اديب د څه كار لپاره ورغى ، امير ورته وويل : معذرت مې ومنه ، سخت مصروف يم، اديب ورته وويل چې كله فارغ او بېكاره شې ؛ بيا مور اړتيا نه درته لرو، نو د كار عذر مه رامخته كوه، ته چې تر څو مصروف يې ؛ د خلكو اميدونه به درپورې تړلي يي. حدائق الأزاهر

❖ **د** رښتيا گټه

ربعي بن خراش العبسي رحمه الله مشر تابعي و، عمر بن الخطاب، علي بن ابي طالب او نورو رضي الله عنهم نه يې حديثونه روايت كړي، ويل كيري ده هيڅكله دروغ نه ويل! د ده

دوه زامن حجاج بن يوسف ته مطلوب وو، د هغه پوليس به ورپسې گرځيدل او نه يې شوی موندلی، يوه ورځ چا حجاج ته وويل: له پلاره يې پوښتنه وکړه، هغه دروغ نه وايي، حجاج يې پلار وروغوښت، ويې پوښتنی چې زامن دې چرته دي؟ ده ورته وويل: هغوی نن کور ته راغلي، کور دي! حجاج ورته وويل: ورځه! ستا د رښتيا له برکته مو هغوی بښلي دي! وفيات الأعيان لابن خلکان

پايله: په رښتيا کې نجات ده.

□□□□□□□□□□

❖ **چې** باور ولرزي ... له دروغو وروسته، رښتيا (1000) شاهدانو او دلایلو ته اړتيا لری.

□□□□□□□□□□

❖ **عرب** ليکي: کوچنی خورپی مې جومات ته راسره بوتلی، جومات ته د ننوتلو پر مهال مې ورته وويل: اول ښی پښه دننه کړه او بيا ووايه: "اللهم افتح لي ابواب رحمتك" يعني ای الله! ستا د رحمت دروازې راته خلاصې کړه. دی ليکي چې راوتلم خوری زما نه مخکې راوتلی و، بهر مې ورته وويل: جومات نه د راوتلو په وخت دې څه وويل؟ هغه وويل: اسانه وه، ومې ويل: اللهم أغلق لي ابواب رحمتك. يعني ای الله! ستا د رحمت دروازې راته وتړه

□□□□□□□□□□

❖ **عمر** بن عبد العزيز رحمه الله ، غلطې او خطا خبرې نه خوښولې او نفرت يې ورنه کوه ، د خبرو خطايي په دې معنا چې يا خو په ژبني قواعدو او گرامر نه وې برابرې، يا له حقه تېری په کې شوی وي او يا سختي او تريخوالی په کې وي

، د گرامري غلطيو له کبله هغه وليد بن عبد الملک بد ،
 اېسوه او له حجاج بن يوسف څخه يې نفرت کوه ، ځکه
 چې هغه به په خبرو کې له حقه تېری کاوه او چې د چا په
 خبرو کې به سختي او تريخوالی و هغه يې کاتب نه
 مقرر وه ، خو پوهه شي. عمر ډېر حساس او باريک ذوق لاره
 ، د خبري غلطي او سموالی به يې ډېر ژر معلومه ، ځکه
 هغه په ادبي ، اجتماعي او سياسي چارو کې پوره بلد و .
 زما ناچاپ کتاب ، د عمر بن عبد العزيز ژوند او کارنامې.

❖ **د یوې** بنځې څلور مېرونه مړه شوي پينځم يې وکړ ، څه
 وخت وروسته پينځم هم سخت ناروغ شو ، د مرگ شېبې
 يې وې ، دا عاجزه ورته په ژړا شوه ، ساندو کې ورته وويل :
 زه دې چا ته پرېښودم ... هغه د زگېرويو په بدرگه ورته کړه :
 شپږم بدمرغه ته.

❖ **یوه** خو له سلو ښه خبره ، هغه دا چې خبرو کې هيڅکله
 بېره مه کوه ، دا خبره په سرو زرو وليکئ .
 ❖ **عمر** بن عبد العزيز رحمه الله ته د عراق وفد ورغی چې یوه
 ځوان هلک يې مشري کوله ، ځوان ډېر بيدار ، چالاک ، فصیح
 او خوله ور و ، په ډېر مهارت يې د عمر صفتونه پيل کړل ،
 محمد بن کعب القرظي رحمه الله ستر عالم او د عمر نږدې
 مشاور و ، هغه چې عمر ته وکتل ، هغه د ځوان په خبرو
 دومره خوشاله شو چې مخ يې ځلا کوله. نو القرظي ورته
 وويل : امير المؤمنین! الله دې وکړي د خلکو جهالت
 (چاپلوسې) درباندي غالبه نه شي ، ته له دوی نه خپل ځان
 ښه پېژنې ، دوی ته اړتيا نشته چې ستا په اړه درته لگيا

دي! ډېر خلک د خلکو ستاينو دوکه کړي دي، د خلکو مننې او شکريې د هلاکت لامل گرځي، القرظي زياته کړه: زه هيله کوم چې ته د دې خلکو له ډلې نه شې. نو عمر سر بنکته واچوه. العقد الفريد لابن عبد ربه الاندلسي
مسؤل کسان، د هغو ملگري او اړوند خلک له دا ډول معلوماتو ډېر څه زده کولی شي، زموږ تبصرو او زياتونو ته اړتيا نه وينم،

❖ ام المؤمنین عائشه دوخت ماهره طبيبه وه!

د عائشې رضي الله عنها خورې او نږدې شاگرد عروة بن الزبير رحمه الله هغې ته وايي: ستا پوهې او فقهي ته تعجب نه کوم، ځکه د رسول الله ﷺ مېرمن او د ابو بکر رضي الله عنه لور يې، دا راز په شعر او د عربو د ورځو علم، ته دې هم تعجب نه کوم، ځکه د ابو بکر لور يې او هغه تر ټولو ښه عالم و، تعجب دېته کوم چې په علم طب کې دومره پوهه تا له چا نه او له کومه ترلاسه کړې ده؟!

هغې عروة پر مټ وواهه او ورته کړه يې: عروه جانه! رسول الله ﷺ به د ژوند وروستيو شپو ورځو کې ډېر ناروغه کيدی، نو له مختلفو لوريو به د عربو پلاوي ورته راتلل، (چې خامخا به د وخت ډاکټران هم په کې وو)، هغوی به مختلف ډوله درمل ورته ښودل او ما به هغه درمل ورته جوړول، نو د طب په اړه مې له هغو خلکو معلومات ترلاسه کړي دي. رواه أحمد في مسنده (24425)

همدې عروة بن الزبير رحمه الله به ويل: په علم طب کې مې له عائشې زيات عالم هيڅوک نه دی ليدلی. داراز امام ابو عمر ابن عبد البر رحمه الله وايي: عائشه پخپله زمانه کې په دريو علومو

کې ترټولو غوره او مثالي عالمه وه، چې هغه علم الفقه، علم الطب او علم الشعر وو. داراز پخپله عائشه رضي الله عنها وايي: د رسول الله ﷺ له ناروغيو مې طب زده کړ. سير أعلام النبلاء 456/3، الاستيعاب لابن عبد البر 1881/4

صيد الخاطر لابن الجوزي ١٤٠

❖ هغه سپېڅلې روح

عمر بن عبد العزيز رحمه الله چې وفات کيدی، ورسره ناستو خلکو ته يې وويل: ټول بهر ووځئ، دلته دې هيڅوک نه پاتيري، هغوی ووتل، خو دروازه کې ورته غور شول، هغوی واوريدل چې ده ويل: هغو مخونو ته هرکلی وایم، چې نه د انسانانو او نه د پېريانو مخونه دي، وروسته يې دا ایت تلاوت کړ (تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون علواً في الأرض ولا فساداً والعاقبة للمتقين) او روح يې والوتله ... الثبات عند الممات لأبن الجوزي (١/١٥٠)

هوکې! هغه سپېڅلې روح والوتله، چې جنتونو ته تړې وه. الله تعالی دې د دې ستر انسان پر روح رحمتونو واوروي.

❖ کوچي ته دکاندار د څراغ تېل ورتلل، دی په خورماؤ لگيا و، خورلې يې، بل سړي ورته وويل: دا خورما ولې بې اجازې خورې؟! دکاندار هغه ته وويل: مه يې بنسروه، د خپل څراغ تېل خوري...

❖ **رسول الله** ﷺ فرمایي: ستاسو هر يو شپون دی او د خپل رعیت په اړه به پوښتنه ورنه کيږي. (کلکم راع، ومسؤول عن رعیتہ متفق علیه). علامه ابن حجر رحمه الله، ليکي: که څوک هيڅوک هم ونه لري د خپلو غړو او حواسو شپون او مسؤل دی، ځکه پر ده لازمه ده چې د الله او د هغه د بندگانو حقوق ادا کړي. علامه بدر الدين العيني رحمه الله وايي: که څوک امام او واکمن نه يي، نه اهل لري او نه بادار او نه پلار؛ نو پر هغه لازمه ده چې د ملگرو او نورو نږدې خلکو رعایت وکړي.

❖ **غانښ** ماتوونکی ځواب

يوه عالم ته يوه کس وويل: ږيره پرېښودل د فطرت خلاف ده، ځکه ماشوم چې پيدا شي ږيره يې نه يي. عالم ورته وويل: که داسې يي بيا خو غاښونه هم د فطرت خلاف دي، هغه هم وباسه...

هلته ناست يوه سړي وويل: مولويصاحب دا ډول ځواب مور غاښ ماتوونکی ځواب بولو.

❖ **د خلکو** د عیبونو پلټنه؛ مور کې عادي غونډې کار گرځيدلی! خو په حقيقت کې دا خطرناک کار دی، تاسو د ستر امام مالک رحمه الله دا لاندې #تجربه په دقت سره ولولئ: هغه وايي: په دې ښار (مدينه منوره) کې مې داسې خلک ليدلي چې هيڅ عیبونه يې نه لرل، خو د خلکو عیبونه بيانول يې چې پيل کړل؛ دوی کې هم عیبونه پيدا شول. او

دلته مې داسې خلک ليدلي چې عیبونه یې لرل، خو چې
د خلکو له عیبونو چوپ پاتې شول؛ نو د دوی عیبونه هم
هېر کړل شول!الضوء اللامع للسخاوي 106/1

❖ ژمی او غریبان

ژمی د غریبانو دینمن دی، ژمي کې ناسه خلک د گېډي له
غمه سره د ځان او بچيو د تودولو غم هم اخیستي یې، زموږ په
کلیو او د ښارونو لارو کوڅو کې ډېر داسې انسانان شته، چې د
یخ ظالمې خپې یې شپه او ورځ کړوي، که شتمن وروڼه جنتونه
گټي؛ مرستو ته دې وروړاندې شي، تاسې دا لاندې
#کیسه_گی ولولئ چې ضمیرونه مو وتخنوي.

د شام یو سړي مدینه منوره کې له چا نه د صفوان بن سلیم
رحمه الله پوښتنه وکړه، ول هغه مې په خوب ولید چې جنت ته
تللی یې! او جنت ته د تگ لامل یې دا وي چې یوه غریب انسان
ته یې یو کمیس وراغوستی یې! چا له صفوان نه د دې خبرې
پوښتنه وکړه، هغه ورته وویل: په سخته یخه شپه کې له
جوماته راووتلم، لاره کې مې یو لغړ سړی ولید، نو خپل کمیس
مې وایست او هغه ته مې ورواغوست!

مأخذونه:

حلیة الأولیاء لابی نعیم الاصبهانی (161/3)

تاریخ دمشق لابن عساکر (130/24)

سیر السلف لابی إسماعیل الأصبهانی(ص820)

❖ **چرسی** ته چا وویل: د عملیاتو پر مهال ډاکټرانو ولې مخونه پټ کړي یې؟ هغه ول ځکه چې عملیات ناکام او ناروغ مړ سي؛ اتې به یې څوک نه پېژني.

❖ د **چرگ** او گیدري نصیحتونه!

گیدره د چرگ خواته تېریدله، نو ورته کړه یې: ستا د پلار غږ مې نه هېریري، ډېر خوږ غږ یې و، ستا غږ به هم خامخا هغه ته ورته یې، ته خپل غږ راواوروه گرانه! چرگ ورته وویل: بلکل زما غږ هم زما د پلار په څېر ښه غږ دی، نو سترگې یې پټې کړې چې اذان وکړي، په همدې وخت کې گیدري پرې حمله کړه او پورته یې کړ.

د کلي سپیو چې گیدره ولیدله نو ورپسې شول، چرگ گیدري ته وویل: که غواړې د سپیو له شره ځان خلاص کړې نو ورته ووايه چې دا ستاسو د کلي چرگ نه دی، گیدري چې د خبرو لپاره خوله خلاصه کړه چرگ ورنه ټوپ کړ او په منډه یې ځان خلاص کړ.

گیدري په تاسف سره وویل: هغه خوله دې ماته شي چې چوپتیا ورته په کار وي او دا گړیري. چرگ نوک ونيو، ول هغه سترگې دې هم ړندې شي چې د بیداري په وخت پتیري.

❖ **سري** ماښام له ځانه سره مېلمه بوتلی، دی چې له مېلمستونه کورته دننه شو، مېرمني یې له خولې لاس واخیست، بېخي ډکه پیمانې خوشکه یې ورته وکړه، د دې قهرژني خطایې! پایله یې دا وه چې په دې ماښام دې مېلمه راوستی؛ ولاکه هغه شین چای هم درتیار کړم!

سړي غريب ورته وويل: دا مېلمه مې ډېر نږدې ملگري دى،
ده غوښتل ستا له خور سره كوژده وكړي، نو زما نه يې د
هغې په اړه پوښتنه وكړه، ما ورته وويل: راځه زما ژوند
وگوره...

❖ **شکمن** او دوه زړى كېږه مه! دوه زړه توب د فرصتونو او
چانسونو قاتل ده. فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۗ

❖ **وتلى** فقيه الليث بن سعد (١٧٥هـ) رحمه الله ډېر زيات
سخي و، يو وخت امام مالک رحمه الله په يوه لوبښي کې
خورما وروليږلې، هغه هماغه لوبښى بيرته له سرو زرو ډک
وروليږه! ويل کيږي خپلو ملگرو ته به يې فالوده تياره کړه، نو
شرط به يې ورته ولگوه چې که هر چا ډېره وخوړه؛ هغه ته
به زيات دينارونه ورکوي! وفيات الأعيان لابن خلکان

زموږ يو شتمن گاونډى و، کله به مو چې کوم لوبښي کې څه
شى وروليږل، بيا به مو د تش لوبښي لپاره دوه درى ځله هلکان
ورليږل، ايله به مو اخير خپل لوبښى ترلاسه کړ

❖ **يوه** کم عقل صوفيتوب پيل کړ، نو غيبت به يې هيڅکله نه
کاوه، يوه ورځ چا ورته وويل: شيطان څنکه دى؟ ده ورته
وويل: ولا خلک ډېر په کې غږيږي، خو له حقيقته به يې الله
تعالى ښه خبر يي... أخبار الحمقى لابن الجوزي ٢٠١

❖ د قاضي هونسياري

يوې مېرمني په يوه موضوع کې له خپل مېړه نه قاضي ته شکایت وکړ، خو مېړه يې قاضي ته وويل: له دې مخکې مې هغې ته تنبيه او خبرداری ورکړی و، بنځي قاضي ته وويل چې زه ګنه يم، په غوړونو سم نه اورم، قاضي ورته وويل: ته ولاړه شه! د تالار په هغه پای کې ګڼه، چې زه لير خلاص شم، بيا دې راغواړم.

بنځه چې هلته ګڼستله، لير ځنډ وروسته قاضي ناڅاپه د هغې لور ته وکتل او ورته ويې ويل: آغلې مېرمني! حجاب او پرده پوره مراعت کړه، هغې که څه هم پوره پرده کړې وه، خو بيا هم سمدستي سره ټوله او په #حجاب يې لاسونه ووهل! په دې سره قاضي وروغوښتله او ورته ويې ويل: آغلې! الحمد لله ستاسو غوړونو کې مشکل نسته، مېړه سره ګذاره کوه. سړي ته يې وويل: مېرمن دې له لاسه ونيسه او بڼه د سړيتوب ژوند ورسره کوه.

پايله: له کيسې نه دا څو خبرې معلومولی شو چې هغه د #قاضي صاحب هونسياري، د مېرمني کمزوری چل او له حجاب سره طبيعي او پنځيزه مينه.

❖ چې لکړه مې لاس کې يې، په خوله چې هر څه وایم هغه "حق" دی! افريقايي #متل

❖ کيسه_کا: چرته د يوه سړي لور پيدا شوه چې بېخي زیاته ښایسته او لکه سپورمی داسې تکه سپينه وه، خو د ورور

يې زوی پیدا شو، هغه بیا ډېر سخت بد رزگ و، له رنگه تک
 تور او پوزه يې هم چيته پيته وه! همدا د لور پلار ورغی،
 وراره يې راواخيست، خپلې مېرمني ته يې ورور او ورته
 ويې ويل چې تې ورکړه! هغې ورته وويل: ولې څه چل
 دی؟! ده ورته وويل چې دا زما و ستا بنايسته لور همدا
 اوس پرې حرامه شي.

❖ **دوه** کسان چې خپلو کې د الله ﷻ لپاره مينه سره لري، د
 دوی منځ کې په خپگان راوستلو شيطان دومره خوشاليږي
 څومره چې له جنته د ادم عليه السلام په ايستلو خوشاله
 شوی و! اعتلال القلوب للخرائطي

❖ **له** الحاده بېزاري

د مصر وتلی شاعر "امل دنقل" د الازهر د يوه مشهور عالم زوی
 و، نوموړی په لس کلنۍ کې يتيم شو او چې ځوان شو #الحاد
 يې غوره کړ (العياذ بالله)، ده د الله تعالی په دښمني کې د
 شيطان په ستاينه کې قصيدې ليکلې او د هغه صفتونه به يې
 کول! د ده ژورناليسته مېرمن عبلة الرويني د ده پر ژوند د
 (الجنوبي) په نوم کتاب ليکلې، نوموړې په دې کتاب کې د ده په
 اړه ليکي: امل دنقل چې د سرطان په مرض اخته شو، ما به غور
 ورته نيولی و چې د الله ذکر به يې کوه! کله مو چې روغتون کې
 د عملياتو خونې ته بيوی، په لاره يې د شهادت کلمه ويله! ما په
 توکه ورته وويل: اخير دې ايمان راوړ؟! ده په ډېره عاجزي راته
 وويل: هو، زه ايمان اعلانوم، زه ډاريرم چې د عملياتو له خونې به
 ژوندی راونه وځم.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **هر** دردوونکی او پر نفس سخت کار؛ گناهونه رږوي. مجموع
رسائل لابن رجب

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **عالم** نه پوښتنه وشوه چې غله له جوماته بوټونه پټوي، که
د لمانځه پر مهال یو سړی ورته دروو، پروا خو نه لري؟ هغه
ورته وویل: پروا لري، بوټونه مو د لمانځه پر مهال له حدیث
سره سم، باید مخته کیردی.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **د صالحی** او نېکي مېرمني په اړه ، قران کریم کې پر رسول
الله ﷺ د الله ﷻ د احساناتو په لړ کې راغلي چې ته یې
بې وزله او غریب وموندلې، بیا یې شتمن کړې. {وَوَجَدَكَ
عَائِلًا فَاغْنَى}. امام القرطبي رحمه الله د دې ایت تفسیر
کې لیکي: یعنی په خدیجه (رضي الله عنها) سره یې
شتمن کړې. {تفسیر القرطبي ۹۹/۲۰}

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **د** شتمنو جنت د غریبانو له جهنمه جوړ شوی!

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **روایت** کې راغلي چې رسول الله ﷺ له کوچو سره مینه
لرله (کان النبي ﷺ يحب الزُّبْدَ)، علامه المناوي رحمه الله
لیکي: په شاربیلو سره چې د غواؤ او مېرو له شیدو رایستل
کیري هغه ته الزُّبْدَ (کوچ) وایي او د اوبنو له شیدو چې
رایستل کیري هغه ته (حَبَاب) وایي. فیض القدير للمناوي

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **چې** گیدري وعظ شرو کړ؛ چرگه دې ورکه بوله! پولنډي
#متل

□□□□□□□□

❖ د **عمر** رضي الله عنه غلام اسلم العدوي وايي: د وچکالی
زمانه کې به مور گومان کوو چې عمر به د مسلمانانو له
غمه ومري! طبقات ابن سعد

□□□□□□□□

❖ يو **خوان** ليکي: نيکه مو د ډېر عمر دی، ډېر وخت يې په
سترگو نه ليدل، پلار مو په ډېر زيات لگښت د هغه د سترگو
علاج وکړ، کله چې له روغتونه کور ته راغی او مور
(لمسيان) يې وليدلو نو راته کړه يې: که پوهيدلی چې
داډول مخونه مو دي؛ هغه پيسې مې درته سپمولې...

□□□□□□□□

❖ **ډاکټر** ناروغ ته وويل: خو شپې وروسته به خپلې کورنۍ ته
ولاړ شې، له خيره، ناروغ ورته وويل: زما د کورنۍ غړي خو
ټول وفات سوي دي؟! ډاکټر ورته کړه: هو، پوهيرم...

□□□□□□□□

❖ **غيبت** کونکو ته

عائشة رضي الله عنها وايي: رسول الله ﷺ ته مې وويل: صفية
خه کوې، هغه دومره (ډېره ټيټه) ده، هغه راته وفرمايل: داسې
خبره دې وکړه، که د بحر اوبو کې گډه شي؛ ټولې اوبه به بدلې
او فاسدې کړي! ابو داود

امام النووي رحمه الله وايي: غيبت نه د منعه کولو لپاره دا حديث تر ټولو سخت دی، ما بل داسې حديث نه دی ليدلی چې غيبت دومره په کې غندل شوی يي.

❖ **بنه**، نه هېرول

هشام ابوالبختري د قريشو له مشرانو و، د بدر غذا کې له مشرکانو سره ملگری و، رسول الله ﷺ د بدر غذا کې خپلو ملگرو ته وفرمايل: خوک چې ابوالبختري وويني نه دې وژني! ابن اسحاق وايي: رسول الله ﷺ، ځکه دا امر وکړ چې ابوالبختري به رسول الله ﷺ په مکه کې له مشرکانو ساته. البداية والنهاية لابن كثير

❖ **مور** د سود په حرمت کې بابونه خبرې کوو، خو د خور و لور #حق خوړلو باره کې خاموش غوندې يو! او دواړه پردی حق خوړل دي! فکر کوم وجه دا ده چې مور 99:00% سلنه دا وروستي حرام خورو، که داسې نه ده؟

❖ د **عمر** په څېر سړي!

لېري قافله رابنکاره شوه، چې د مدينې منورې لور ته راروانه وه، عثمان بن عفان رضي الله عنه وليدله، څنگ ته يې ابوذر رضي الله عنه ناست و، هغه ته يې كړه: دا قافله چې څه شی راوړي. بنه به يي؟ ابوذر ورته وويل: د عمر په څېر سړي! رضي الله عنه. البيان والتبيين للجاحظ

❖ **عائشه** رضي الله عنها وايي: تاسو له تر ٽولو غوره عبادته
غافل يئ! چې هغه "تواضع" او عاجزي ده.

الزهد لابن المبارك

التواضع لابن أبي الدنيا

السنن الكبرى للنسائي

❖ **د ستالين** چرگه !

يو ځل روسي واکمن ستالين د خپلو ملگرو منځ کې ناست و،
يوه ملگري ته يې وويل ورشه يوه چرگه راوړه! ده غوښتل د دې
چرگي په ذريعه خپلو ملگرو او پلويانو ته يو د عبرت درس وړاندې
کړي، ستالين چرگه يوه لاس کې کلکه ونيوله، په بل لاس يې د
هغې بڼکې ايستل پيل کړل! چرگي پښې او وزرې ډېرې
وترپولې خو گټه يې ونه کړه، اخير يې د چرگې ټولي بڼکې ورنه
وايستلې!

ستالين خپلو ملگرو ته وويل: تاسو اوس ننداره کوئ، چې څه
پېښېږي؟! لپه لغړه او سرې غوښې چرگه يې پر ځمکه
کېښودله او ورنه ازاد شو، لاس کې يې اوربشې وې، هغه يې
څو دانې ورته وغورځولې او ورنه روان شو، چرگي هغه په منډه
وخورلې او په ستالين پسې روانه شوه، هغه به چې بيا لير
اوربشې ورته واچولې؛ چرگي به په بیره وخورلې، ستالين به
چې روان شو هغه به ورپسې منډه کړه او په پښو پورې به يې
ونښتله، هغه مظلومه او سرې غوښې چرگه د ناچيز رزق لپاره
د خپل ظالم رحم! ته پاتې وه او هغه پسې منډې وهلې!!

دا وخت ستالين په ارام سره خپلو هېښ پاتې ملگرو ته مخامخ شو او ورو غوندې يې وويل: تاسو بايد خلکو سره دا ډول چلند وکړئ ، دا چرگه مې ستاسو مخکې خومره وکړوله او ودردوله، خو بيا هم د څو دانو روزي لپاره منډې راپسې وهي.

پايله: ځينې خلک کټمټ لکه د ستالين چرگه، هغه چا پسې هم منډې وهي چې هغه يې د خولې روزي ورنه ترورلې او تښتولې يې...

❖ د **پيغمبر** ﷺ او ملگرو مجلسونه

زيد بن ثابت رضي الله عنه فرمايي: مور به چې رسول الله ﷺ سره کېنستلو، که د اخرت په اړه به مو خبرې کولې د به هم همدا خبرې راسره کولې، که د دنيا په اړه به مو خبرې کولې د به هم همدا خبرې راسره کولې، که د خوراک او څښاک باره کې به مو خبرې کولې د به هم همدا خبرې راسره کولې، زيد زياتوي: دا ټولې د رسول الله ﷺ خبرې درته بيانوم.

اخرجه ابو الشيخ في أخلاق النبي ﷺ ، والامام الترمذي في الشمائل. والأصبهاني في أخلاق النبي وادابه. رحمهم الله تعالى

ځينې هغه مشايخ عظام، علماء کرام او حضرات صوفيان دې متوجه شي، چې خپلو مجلسونو کې خلکو ته د دنيا او دنيوي شيانو د ياد اجازه نه ورکوي او په دې نظر وي چې د دوی مجلسونو که به يواځې د اخرت خبرې کيږي.

❖ **په** رښتيا مين، تقوادر او پريکنده دريځ لرونکي مشر ته #چاپلوسان نه ورنږدې کيږي!

❖ د هندوانو پاليزه څنډه کې يو سړی ډنډه په لاس ولاړ و، ما وپوښتی مال دا څنگه خلک دي؟ هغه ول دا ډېر ايمانداره خلک دي، امکان نه لري چې زما هندوانو ته کاره راوگوري، ما ورته وويل: وه وروره! نو بيا دې دا دومره ډنډه ولې لاس کې نيولې او ولاړ يې؟! ول د دې لپاره چې دا خلک ايماندار واوسي...

پای...

په فیسبوک يي په لاندي ادرس موندلی شئ □□□

Hamid Afghan

اجمل هیوادمل

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**